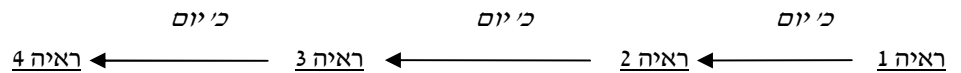

ס' קפט

חמשת סוגי הוסתות:

וסת ההפלגות – רגילה לראות בהפסקות קבועות בין ראייה לראיה, כגון מעשרים יום לעשרים יום ומשלושים יום לשלושים יום. וסת זה נקבע לאחר ארבע פעמים.

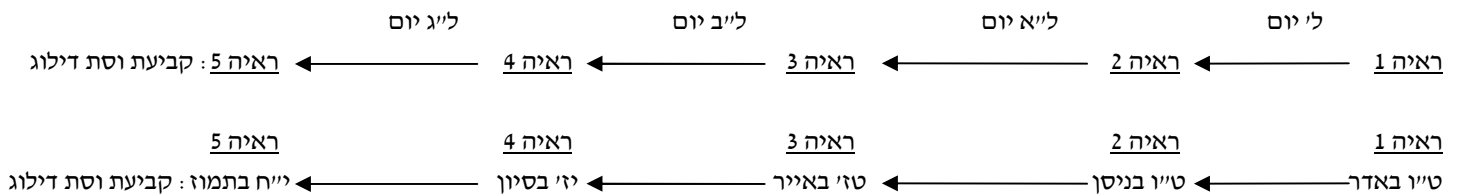

וסת הימים – רגילה לראות ביום קבוע בחודש או ביום קבוע בשבוע. וסת זה נקבע לאחר שלוש פעמים.

וסת גופה – וסת שתלוי במעשה, כגון שפיהקה וראתה או התעטשה וראתה. וסת זה נקבע לאחר שלוש פעמים.

וסת מורכב – תלוי בימים ובמעשה, כגון שביום ידוע בחודש או בשבוע קפצה וראתה. וסת זה נקבע לאחר שלוש פעמים.

וסת הדילוג – כגון שראתה ולאחר שלושים יום ראתה שנית, וחזרה וראתה ביום ל"ב לראיה שלישית בפעם הרביעית, וכן שראתה ביום בט"ו בניסן, ט"ז באייר, י"ז בסיון או ט"ו בניסן, יד' באייר ובי"ג באייר וכל אלו הם וסת הדילוג ונקבעים לאחר חמש פעמים. למשל:

סעיף א'

משנה – "הבאים מן הדרך נשיהם להם בחזקת טהרה".

גמרא – "אמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה: והוא שבא ומצאה בתוך ימי עונתה". (נדה טו.)

גמרא – "אמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה: עונה בינונית שלוש יום, ורבא אמר רב חסדא: עשרים יום. ולא פליגי, מר קחשיב ימי טומאה וימי טהרה ומר לא קחשיב ימי טומאה". (נדה טז.)

הש"ס – ריש לקיש מדבר במקרה שבא בתוך ל' יום לראיה האחרונה, ואז היא בחזקת טהרה גם אם לא בדקה, אבל אם בא לאחר ל' יום צריכה בדיקה, כי אז זה זמן שנשים רואות [משמע שצריכה אז בדיקה לפני תשמיש אבל אין חובה לפרוש ביום העונה הבינונית].

האב"ד, הרשב"א, ה"נ – מכאן נלמד שאשה שאין לה וסת קבוע בעלה מוזהר עליה ביום העונה, כי אף אחד לא חולק על ריש לקיש בין בא מן הדרך ובין הוא עמה בעיר.

ה"נ, הרמב"ם, הרא"ש – לא הזכירו כלל את דינו של ריש לקיש ואת החובה לפרוש בעונה בינונית. הם העמידו את דברי ריש לקיש באשה שיש לה וסת קבוע, אבל אם אין לה וסת קבוע צריכה בדיקה לפני כל תשמיש כמבואר בס' קפד.

האם אשה שיש לה וסת קבוע ליותר מל' יום צריכה לחשוש לעונה בינונית?

הש"ס, הרמב"ם, וה"נ – חוששת גם לעונה בינונית.

המב"ם, ה"ה, הש"ס, ה"ה – כל אשה שיש לה וסת קבוע דמיה מסולקים עד זמן הוסת ולא חוששת לעונה בינונית.

מהנה – פסק את המשנה והגמרא בשם ריש לקיש וכדעת הרשב"א, ולכן כל אשה שאין לה וסת קבוע, חוששת ליום השלושים לראייתה הקודמת. וכר"ן, שאם יש לה וסת קבוע, חוששת לוסת הקבוע ואז בעלה פורש ממנה בזמן עונתה וחייבת בדיקה כפי שלמדנו בס' קפד.

ש"ס – כלומר, חוששת לאותו יום בחודש לחודש הבא ובנוסף גם לוסת ההפלגה עד שתקבע לה וסת קבוע.

סעיף ב'

משנה – "...שאיין אשה קובעת לה וסת עד שתקבענה ג' פעמים ואינה מטהרת מן הוסת עד שתעקר ממנה ג' פעמים". (נדה סג.)

גמרא – "א"ר פפא: לא אמרן אלא למקבעה, אבל למיחש לה בחדא זימנא חיישא. מאי קמ"ל? תנינא: היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר ושינתה ליום עשרים, זה וזה אסורים! אי מהתם, ה"א ה"מ היכא דקיימא בתוך ימי נדתה (שכבר עברו י"א יום מאז ראייה קודמת), אבל היכא דלא קיימא בתוך ימי נדתה (אלא בימי זיבתה, כגון שהקדימה וראתה עשרה ימים לאחר טבילתה), אימא לא (חוששת), קמ"ל. (נדה סג.)

א"ר פפא: לא אמרן אלא דקבעתיה תלתא זמני דצריכי תלתא זימני למעקריה, אבל תרי זמני בחדא זימנא מיעקר. מאי קמ"ל? תנינא: ... מהו דתימא, חדא לחד, תרי לתרי ותלתא לתלתא? קמ"ל. (גדה סד).

טו – כל דברי רב פפא שלאחר פעם אחת חוששת זה הן בוסת ההפלגות שרואה כל זמן קבוע או בוסת הימים (וה"ה בשאר וסתות). ומה שאמרו שקובעת בשלוש פעמים, זה מפני שאז כדי להיעקר צריך גם שלוש פעמים, אבל אם לא קבעה שלוש פעמים אפילו ראתה כך פעמים, נעקר בפעם אחת.

המב"ו. רשב"א. טו – קביעת הוסת מגיעה לאחר **שראתה ארבע פעמים בזמנים קבועים**, כלומר, שראתה ארבע פעמים וביניהם שלושה זמנים קבועים, למשל שראתה שלוש פעמים רצופות לאחר עשרים יום מהפעם הקודמת, ואז יש שלוש הפלגות של עשרים יום, **ולכן קבעה וסת הפלגות** לעשרים יום. וזהו וסת ההפלגות. ומתחילים לחוש לו רק מהפעם השנייה, כי לפני ראייה שנייה עוד לא יודעת לאיזה יום היא מפלגת בפעם הבאה.

מחנה – פסק כגמרא ורשב"א:

1. **קביעת וסת ההפלגה** הוא שתראה ארבע פעמים וביניהם ג' זמנים שוים. למשל היום ובסוף כ' יום, ועוד לסוף כ' יום ועוד לסוף כ' יום. כלומר, ראייה ראשונה אינה מן המניין וצריכה ג' הפלגות.
2. קודם קביעת הוסת שלוש פעמים חוששת שמיד שראתה לסוף כ' חוששת מכאן ואילך כל סוף כ' ימים. וכן אם רואה ביום קבוע בחודש, למשל כ"א או כ"ה בו, חוששת מכאן ואילך בכל חודש לאותו יום כ"א או כ"ה (עיין לקמן בסעי' ו'), וה"ה לשאר סוגי וסתות (כגון וסתות הגוף בסעי' כא) שחוששת חוץ מוסת הדילוג (כי הוא לא מצוי) כפי שיפורט לקמן.
3. כל מה שאמרנו שקביעת וסת היא שלוש פעמים, זה דוקא לענין עקירה, שלאחר שקבעה וסת שלוש פעמים, נעקר בשלוש פעמים, וכל עוד שלא נעקר ג"פ צריכה לחוש לאותו וסת. ואם לא נקבע בשלוש פעמים, אע"פ שחוששת לו בפעם הבאה, נעקר בפעם אחת שלא ראתה.

סעיף ג'

גמרא – "תנא: כיצד אמר רבי יוסי ימים ושעות וסתות? היתה למודה להיות רואה מיום עשרים ליום עשרים ומשש שעות לשש שעות. הגיע יום עשרים ולא ראתה אסורה לשמש כל שש שעות ראשונות, דברי רבי יהודה. ורבי יוסי מתיר עד שש שעות וחוששת בשש שעות.

ראב"ד – **אם קבעה וסת לשעות ולא לימים**, חוששת לשעתה בלבד. ואע"פ שרבי יהודה אסר, זה מדבר רק כשרגילה לראות ביום העשרים באופן קבוע, כי חשש שאע"פ שרגילה לראות בשש שעות, כל היום הוא עונת הוסת, אבל כאשר הוסת קבוע לשעה מסוימת ולא ליום מסוים, ודאי מועילה קביעות לשעה, ולא יעקור וסת ימים שאינו קבוע וסת שעות שקבוע.

והוכיח את שיטתו מהגמרא (סו): "ההיא איתתא דאתאי לקמיה דרבי יוחנן, דכל אימת דהוה סלקא מטבילת מצוה הות קחזיא דמא. א"ל: שמא דימת עיריך עלתה בך, לכי הבעלי לו ע"ג נהר. והוכחתו, שאשה זו בין היה לה וסת קבוע ובין לא, יום טבילתה משתנה אבל אז היתה לה שעה קבועה, שכשהיתה נכנסת לעיר חברותיה היו פוגשות אותה ואז רואה, **לא חשש ר' יוחנן אלא לשעתה בשעה שנכנסת לעיר, אבל קודם לא**, ולכן נבעלת ע"ג נהר. **ויסיים הראב"ד** שוסת זה של שעות, נעקר בשעה אחת בלבד אפילו בלא בדיקה.

השגות הר"ז – תימה לומר שאשה קובעת וסת לשעות שלא קשורים בימים, כי א"כ האשה אסורה כל ימיה באותה שעה ולא מצאנו דבר כזה בכל התלמוד. וראייתו מרבי יוחנן אינה ראייה, כי שם הוסת תלוי במעשה של רואה דם מחמת תשיש, ולכן רבי יוחנן אמר לה להיבעל לפני שעושה מעשה. **ולכן חלק הר"ז על הראב"ד, שאם אין יום קבוע, אין שעה קבועה. וכן חלק גם המאירי על הראב"ד בזה.**

המאירי פרש, וכן כתב החוות בדעת הראב"ד, שמה שרבי יהודה חולק על רבי יוסי זה באשה שיש לה וסת קבוע לימים ואז אין משמעות לשעות, אבל באשה שאין לה וסת קבוע לימים אלא רואה בשעה קבועה, אזי אותו היום שבו היא חוששת מחמת סיבות שונות, חוששת לאותה שעה שהיא קבועה בה.

מחנה – פסק כראב"ד שאם קבעה וסת לשעות חוששת לשעתה בלבד ולא לימים. והוסת נעקר בשעה אחת ללא בדיקה (משא"כ בשאר וסתות הקבועים שנעקר בג"פ ובבדיקה).

ט"ז – וסת שעות זה כגון שרואה אחר טבילה או דבר אחר שרגילה לעשות בשעה מסוימת (כגון נכנסת לעיר כמו במקרה של הראב"ד).

סדרי. טהרה – זה מדבר כשרואה כמה שעות קבועות אחר שרגילה לטבול, אבל אם רואה באותה שעה בג' ימים שונים בלא קשר לטבילה שלה חוששת בכל יום לאותה שעה.

חוות דעת – חלק על הסדרי טהרה, וכתב שבמקרה זה חוששת ליום האחרון שראתה כוסת שאינו קבוע (לעונה בינונית ואותו יום בחודש וכו'), וביום שחוששת תחשוש רק באותה שעה שלמדה לראות.

סעיף ד'

רשב"א. מגיד משנה בשם המב"ו. תוספות. רב אחאי. גאון. רבנו חננאל. ראב"ד. מרדכי. רא"ש. טו – אשה שיש לה וסת קבוע שנקבע שלוש פעמים, אע"פ שעברה העונה ולא ראתה, אסורה לשמש עד שתבדוק ותמצא שהיא טהורה. אבל אם הוסת לא נקבע בשלוש פעמים שאז הוא לא קבוע, אם עבר זמן הוסת ולא בדקה ולא ראתה, מותרת לשמש בלא בדיקה. וכל זה בוסת שאינו קבוע שהוא פחות מעונה בינונית, אבל וסת שאינו קבוע שהוא יותר מלי יום של עונה בינונית, נחשב כוסת קבוע בעונה בינונית שהוא משלושים יום לשלושים יום.

ה'י"ג ורמב"ם ע"פ הר"ן – גם באשה שיש לה וסת קבוע, אם עבר זמן הוסת ולא בדקה ולא ראתה טהורה לשמש בלא בדיקה. וע"ע בכל זה בהרחבה בס' קפד ס"ט.

מחנה – פסק כרוב הראשונים, שאשה שיש לה וסת קבוע, אע"פ שעברה עונתה ולא ראתה ולא הרגישה אסורה לשמש עד שתבדוק, ואם אין לה וסת קבוע, מותרת לשמש בלא בדיקה אם לא ראתה ביום שחוששת לו. אבל ביום שלושים שהוא עונה בינונית שחוששת לו כל אשה שאין לה וסת קבוע, דינו כוסת קבוע. וע"ע בס' קפד ס"ט.

פתח. תשובה – עונה בינונית זה וסת קבוע לענין שאסורה לשמש קודם שתבדוק, אבל מתעקר בפעם אחת כמו בוסת שאינו קבוע.

האחרונים הקשו שהלכה זו סותרת לכאורה את הנאמר בס' קפו שאשה שאין לה וסת קבוע צריכה בדיקה לפני תשמיש?

תרוץ הט"ז – מה שפסק כאן הכונה שיש לה כבר וסת קבוע אלא ששינתה ראייתה לוסת אחר ועדין לא קבעה אותו שלוש פעמים, ובס' קפו מדובר שאין לה וסת כלל. **סדרי טהרה דחה תרוץ זה**, כי לפי זה אם שינתה ראייתה חוששת לעונה בינונית של יום השינוי, וזה לא כמו שנפסק בסעי' טו שלא חוששת לכך עד שיעקר בג"פ.

תרוץ הש"ד. גמגומות הכסף – כאן יש לה וסת רק שאינו קבוע, ואילו בס' קפו מדובר שאין לה וסת כלל וכל פעם היא מוחזקת כרואה מחדש.

תרוץ החוות דעת – כאן מדובר בבדיקת חורים וסדקים לאור הנר, שאם עבר הוסת ולא בדקה לא צריכה לחזור ולבדוק, ובס' קפו מדובר שצריכה קינוח לפני תשמיש בלא בדיקת העד לאור הנר עד הבוקר ובה מחויבת תמיד.

סעיף ה'

השב"א – **וסת הדילוג**, כגון שראתה היום, ופעם שניה בסוף שלושים, ופעם שלישית בסוף שלושים ואחד ופעם רביעית בסוף שלושים ושתים קבעה וסת לדילוג של הפלגות, עד שיעקר ממנה, כלומר שיגיעו שלושה זמני ראיות בדרך דילוג זו ולא תראה.

מגיד משנה – וסת הדילוג הוא בין אם הדילוג הוא של יום אחד, ובין אם של כמה ימים אפילו הרבה (מכ"ט לל"א, ל"ג, ל"ה), קבעה לה וסת דילוג.

מחנה – פסק את הרשב"א והמגיד משנה.

ט"ז, ש"ד, גר"א – כאן משמע שבארבע ראיות קבעה וסת הדילוג, אע"פ שהראיה הראשונה לא היתה בדילוג. וזה כדעת ה"א בסעי' ז' שפסקו כרב שראיה ראשונה (של סוף שלושים) מצטרפת ואז יש דילוג ראשון, אבל לדעה ראשונה שפסקה כשמואל שמה שראתה היום לא נחשבת צריך שתראה שוב בהפלגה של ל"ג, כדי שיהיו שלוש הפלגות. וע"ע בזה לקמן בסעי' ז'.

האם קיים וסת דילוג למפרע (ל', כ"ט, כ"ח): ש"ך – ה"ה דילגה למפרע דינה כמו וסת הדילוג הרגיל. **כרתה ופלתה** – מפסק בזה, כי זה נגד טבע האשה.

סעיפים ו'-ז'-ח'

קביעות וסת לימי השבוע

גמרא – "לישנא אחרינא א"ר הונא: קפצה וראתה, קפצה וראתה, קפצה וראתה קבעה לה וסת לימים ולא לקפיצות היכי דמי? אמר רב אשי: דקפיץ בחד בשבת וחזאי, וקפיץ בחד בשבת וחזאי, ולחד בשבת חזאי בלא קפיצה, דהתם איגלאי מילתא דיומא הוא דקא גריס". (נדה יא.)

השב"א בשם רבותינו הצהרפתים – מכאן למד שכשם שקובעת וסת בהפלגות, כך קובעת וסת לימי השבוע שוים ושאנים שוים, כלומר פעם ראשון אח"כ שני ואח"כ שלישי וכד'.
שני ואח"כ שלישי וכד'.

קביעת וסת לימי החודש

תוספות. רמב"ן. רא"ש. השב"א בשם ראב"ד – כל זה כאשר רואה בדילוג, אבל אם ראתה ג"פ פעמים בא' בחודש או בבי' בחודש, לא צריכה פעם נוספת וקבעה וסת ליום מסוים בחודש. ואפילו **חודש אחד מלא וחודש אחד חסר** ואין הימים שבין ראייה לראיה שוים, מ"מ קביעות החודש גורם.

ולענין מספר הפעמים שצריכה לראות כדי לקבוע וסת החודש שלא בדילוג, בזה מספיק שלוש פעמים שתראה ביום בחודש מסוים וקבעה וסת. ואע"פ שבוסת ההפלגות ראינו בסעי' ב' שצריך ארבע פעמים, כדי שיהיו שלוש הפלגות, מ"מ כאן מספיק שלוש פעמים כי זה תלוי ביום מסוים בחודש או ביום מסוים בשבוע ולא בהפלגות.

והוכחת הראב"ד, שנחלקו רב ושמואל בוסת החודש בדילוג, ואם מדובר רק בחודשים מלאים, אזי כשראתה ט"ו בניסן, ט"ז באייר וי"ז בסיון וכולם מלאים יש הפלגות שוות של ל"ב יום ואין דילוג כלל, אבל כשאחד מלא ואחד חסר ואז אין כאן דילוגים שווים אלא פעם ל"ב יום ופעם ל"א יום וכאן החידוש הוא שקובעת וסת החודש בדילוג. וא"כ ה"ה כשקובעת ביום מסוים בחודש, קבעה לה וסת ליום החודש בין בחודשים מלאים ובין בחסרים.

מחנה – פסק כרשב"א בשם הראב"ד שכשם שקובעת וסת בהפלגה בדילוג ושלא בדילוג, כך קובעת וסת בימי החודש ובימי השבוע בדילוג ושלא בדילוג, כגון: ראתה ג"פ ביום ראשון (עם הפסקת ג' שבועות בין ראייה לראיה) קבעה וסת לימי ראשון (שכל ג' שבועות רואה ביום ראשון) או ביום חמישי קבעה וסת לימי חמישי או בר"ח ניסן, ר"ח אייר וגם בר"ח סיון, קבעה וסת לראשי חודשים או בה' בניסן, ה' באייר וגם ה' בסיון, קבעה וסת לה' בחודש.

וכתוספות, שאע"פ שיש חודשים מלאים ויש חודשים חסרים אין מדקדקים בזה.

ש"ך – בניגוד לוסת ההפלגה, כאן מספיקות ג' ראיות הן לוסת החודש והן לוסת הימים, כי בהפלגה עד שלא תראה פעם שניה לא נדע מהי ההפלגה, וכאן העיקר זה היום בשבוע או יום החודש.

פתחי תשובה – הקשה על וסת הימים, הרי אם קבעה אותו לימי ראשון כל שלושה שבועות אז בעצם יש הפלגה של כ"ב יום בין ראייה לראיה ומה החידוש? אלא י"ל, שוסת ההפלגה נקבע בד' ראיות וזה בגי' ראיות.

חוות דעת – אם ראתה ד' פעמים בהפלגה של כ"ב יום (ד' פעמים ביום ראשון עם הפלגה של שלושה שבועות בין פעם לפעם) חוששת רק להפלגה ולא לימי השבוע. **הנפק"מ** בזה היא אם הפסיקה או ריחקה ראיותיה. **הכו"פ נשאר על חידוש זה בצ"ע.**

לפי מה קובעים את א' בחודש שבו נקבע הוסת?

הא"ה – זה נקבע לפי מולד הלבנה.

השב"א, הא"ש, סגור, מהר"י, מנינצ, אגודה – זה נקבע לפי תקיעת השופר שתוקעים ב"ד, בקדוש החודש, כי כל מה שבי"ד עושים למטה, מלמעלה מסכימים איתם, ולכן אם התווסף יום ל' לחודש, תחשוש למחרת ליום א' החדש ולא ליום ל'. וכן אין הבדלים בין חודש חסר למלא אלא העיקר היום בחודש.

קביעות וסת לימי החודש בדילוג

גמרא – "איתמר: ראתה יום חמשה עשר לחודש זה, ויום ששה עשר לחודש זה ויום שבעה עשר לחודש זה: רב אמר: קבעה לה וסת ושמואל אמר: עד שתשלש בדילוג... והכא בהא קמפלגי, רב סבר חמשה עשר ממנינא, ושמואל סבר כיון דלאו בדילוג חזיתיה, לאו ממנינא הוא.

מיתבי: ראתה יום עשרים ואחד בחודש זה, יום עשרים ושנים בחודש זה, יום עשרים ושלושה בחודש זה, קבעה לה וסת. סירגה ליום עשרים וארבעה, לא קבעה לה וסת. תיובתא דשמואל? אמר לך שמואל, הכא במאי עסקין: כגון שרגילה למיחזי ביום עשרים ושיתתה ליום עשרים ואחד. דיקא נמי דשבקינן ליום עשרים ונקט עשרים ואחד, ש"מ". (נידה סד).

תוספות, רא"ש – הדגישו שכל דברי רב שהראיה הראשונה מן המנין, זה רק כאשר ראתה ב"ד בחודש, אבל אם ראתה בר"ח ו"ט"ו ימים לאחר מכן, ו"ט"ו ימים לאחר מכן, חייבת גם לדעת רב לראות פעם רביעית כדי לקבוע וסת, כי זה וסת ההפלגות בדילוג כמו שלמדנו בסעי' ה'.

מהו וסת החודש בדילוג?

השב"א, תוספות, רשב"א – **לדעת רב**, הכונה שרואה למשל ב"ד בניסן, ט"ז באייר וי"ז בסיון שתאסר לראות אח"כ לי"ח בחודש הבא ולי"ט בחודש שאחריו וכן הלאה **וזה דומה לוסת החודש. ולדעת שמואל**, הכונה שרואה למשל ב"ד בניסן, ט"ז באייר וי"ז בסיון וי"ח בתמוז שתאסר לראות אח"כ לי"ט בחודש הבא ולכ' בחודש שאחריו וכן הלאה. **וזה דומה לוסת ההפלגה** וכאן היו שלוש הפלגות ולכן שילשה בדילוג, וראית ט"ו בניסן לא נחשבת כי עוד לא היה בה דילוג.

רבנו חננאל – פרש שקביעת וסת החודש בדילוג במחלוקת רב ושמואל היא שצריכה לראות שלוש פעמים בשלושה חודשים בדילוג ולחזור ולראות באותם דילוגים עצמם:

לדעת רב, ראתה ב"ד בניסן, ט"ז באייר וי"ז בסיון. ראתה ב"ד בתמוז, ט"ז באב וי"ז באלול. ראתה ב"ד בתשרי, ט"ז במרחשון וי"ז בכסלו. ואז קבעה וסת החודש בדילוג ותמיד חוששת ט"ו לחודש אחד, ט"ו לחודש שאחריו וי"ז לחודש שאחריו וחוזר חלילה.

לדעת שמואל, ראתה ב"ד בניסן, ט"ז באייר, י"ז בסיון, י"ח בתמוז. ראתה ב"ד באב, י"ז באלול, י"ח בתשרי. ראתה ב"ד במרחשון, י"ז בכסלו וי"ח בטבת. ואז קבעה וסת החודש בדילוג ותמיד חוששת ט"ו לחודש אחד, י"ז לחודש שאחריו וי"ח לחודש שאחריו וחוזר חלילה, ויום ט"ו הראשון אינו מן המנין. **רבנו חננאל פסק הלכה כרב.**

התוספות, הרשב"א והרא"ש דחו את פרוש רבנו חננאל.

הלכה

רבנו חננאל, ראב"ד, רא"ש בפרק שור שנגח את הפרה – הלכה כרב שמספיק שלוש ראיות ושתי הפלגות, כי הלכה כרב באיסורים.

המב"ס, מהר"י, רא"ש – הלכה כשמואל שצריכה לראות ארבע פעמים ולשלש בדילוג, כי אע"פ שהלכה כרב באיסורים, כאן הגמרא הביאה ברייתא שתומכת בשיטתו.

השב"א – החמיר כדעת רבנו חננאל (וכפרושו לעיל) וראב"ד. **הב"ח הקשה על דבריו**, שאע"פ שיש חומרה בדבריהם שנקבע וסת בשתי הפלגות, מ"מ יש גם קולא שלא חוששת יותר לוסת הפלגה שקבעה בשתי פעמים, כי קבעה לה וסת דילוג, ואילו לדעת שמואל שלא קבעה וסת דילוג, אם תהיה לה הפלגה קבועה פעמים צריכה לחשוש לוסת הפלגה, וא"כ זו חומרה שבאה לידי קולא! **והידוש הב"ח**, שהרשב"א חשש גם לחומרות של שמואל וכאן החמיר גם כרב, ולכן אע"פ שאם ראתה פעמים בהפלגה בדילוג קבעה לה וסת דילוג, מ"מ כל עוד שלא הפליגה כך בדילוג בפעם השלישית, חוששת אף להפלגה רגילה.

מחנה

1. פסק כשמואל, שיכולה לקבוע את וסת החודש בדילוג, כגון שראתה ב"ד בניסן, ט"ז באייר וי"ז בסיון וכשתחזור ותראה ב"ד בתמוז תקבע וסת החודש בהפלגות ותחשוש ליי"ט באב ולכ' באלול (ואפילו לא ראתה ביי"ט באב חוששת לכ' באלול כי נקבע שלוש פעמים – חוות דעת).
2. כברייתא וכפי שתוצאה אותה הגמרא בשיטת שמואל, שאם היה לה וסת קבוע קודם שהתחילה לדלג ואח"כ שינתה וראתה בדילוג ג"פ, קבעה וסת בדילוג, כי השינוי הראשון (השינוי לעשרים ואחד) גם נחשב כי גם הוא היה בדילוג.

דרישה – מדובר שהיה לה איזשהו וסת קבוע, אע"פ שהדילוג הראשון לא שווה לשאר הדילוגים, כגון שהיה לה וסת הפלגות ל"ב, י"ג או י"ד ואח"כ ראתה בכ', כ"א וכ"ב, שזה מצטרף לשלושה דילוגים.

ט"ז – **חלק על הדרישה**, וכתב שהיתה רגילה לראות כל כ"ט יום, ושינתה לראות בסוף ל' ואח"כ בל"א ובל"ב, שראיה אחרונה של סוף כ"ט מצטרפת לראשונה של סוף ל' והפלגות ל' היא הפלגה ראשונה. וכן אם היתה רגילה לראות ביום כ' לחודש ושינתה ליום כ"א, כ"ב וכ"ג שראיה ראשונה מן המניין כי היא היתה בהפלגה שווה להפלגות החדשות. [במקרה של הדרישה רק לרב תקבע וסת הדילוג ולא לשמואל]

ש"ד – כתב ששמע פשט כדרישה, כי אחרת זה פשיטא שהרי יש ד' ראיות ושלוש הפלגות ומה החידוש. אלא שהקשה הש"ך מנין לקח הדרישה את החידוש הזה. ועוד, שמהגמרות והראשונים לא משמע כדעת הדרישה.

לכן חלק הש"ך על הדרישה ופרש כמו הט"ז וכ"פ הב"ח שהיה לה וסת השוה לדילוגה, כלומר שהיה לה וסת ב"ד ואח"כ דילוגה לט"ו, ט"ז וי"ז, וכתב שהחידוש הוא שאם היה וסת מקודם מספיקות ג' ראיות לקבוע וסת החודש בדילוג. ובזה גם רב יודה, שאע"פ שלכאורה כאן לרב מספיקות ב' ראיות, זה אינו ובזה רב מודה לשמואל שצריך ג' ראיות (למשל אם היה לה וסת לט"ו שצריכה לראות ט"ז, י"ז וב"ח), ונחלקו רק כשאין לה וסת קבוע ועכשיו מתחילה הפלגות שלרב צריך ג' ראיות ושמואל צריך ד' ראיות.

3. הביא כ"א את דעת רב, ששלוש ראיות מספיקות גם בלא וסת קבוע קודם, ולכן אם ראתה בט"ו בניסן, ט"ז באייר וי"ז בסיון חוששת ליום י"ח תמוז וי"ט באב. **ופסק המחבר כדעת רבנו חננאל והראב"ד להחמיר כדעת רב.**

ט"ז – **תמה**, הרי לדעת שמואל יש ג"כ חומרא, שאם היה לה וסת קבוע אחד ועכשיו מחליפה לאחר, עד שלא קבעה את הוסת החדש בד' ראיות ממשיכה לחוש גם לוסת הקודם, ואם הלכה רק כדעת רב, יוצא שמקלים שלאחר ג' ראיות בטל הוסת הקודם!
לכן פסקו הב"ח והט"ז להחמיר כשני הפרושים, שהוסת החדש ייקבע לאחר ג' ראיות וב' הפלגות כדעת רב והקודם יתבטל לאחר ג' הפלגות וד' ראיות כדעת שמואל.

לכן אם ראתה בט"ו בניסן, ט"ז באייר וי"ז בסיון חוששת ל"ז בתמוז שמא מתחילה וסת בהפלגות של ל' יום והיינו כדעת שמואל שעדין יש לה וסת לא קבוע, וחוששת ל"ח בתמוז כדעת רב שקבעה וסת החודש בדילוג. ואם לא ראתה ב"ח בתמוז אסורה לשמש עד שתבדוק כדין מי שיש לה וסת קבוע וכן וסת דילוג זה לא יעקר אא"כ לא תראה בדילוג ג"פ לחשוש לדעת רב.

העק"א – גם אם לא היה לה וסת קבוע קודם, כיון שחוששים להחמיר גם כדעת שמואל, אז לאחר שראתה ב"ז בסיון, אע"פ שנקבע מחמירה וחוששת ל"ז בתמוז שהוא יום החודש הבא וגם ל"ח בתמוז לשיטת רב.

4. פסק לחומרא גם את הבנת רבנו חננאל בוסת החודש בדילוג וכדעת רב, ולכן אם ראתה בט"ו בניסן, ט"ז באייר וי"ז בסיון וחזרה וראתה בט"ו תמוז, ט"ז באב וי"ז באלול וכן בט"ו בתשרי, ט"ז במרחשון וי"ז בכסלו קבעה וסת החודש בדילוג ותמיד תחשוש בחודש אחד לט"ו, בבא אחריו לט"ז ובשלישי ל"ז.

ב"ח, ט"ז, ש"ד – ה"ה ראתה בט"ו וחודש הבא בט"ז, ושוב בט"ו ובחודש שאחריו בט"ז ושוב בט"ו ובחודש שאחריו בט"ז, שקבעה וסת לט"ו בחודש אחד ובט"ז לזה שאחריו. וה"ה אם הדילוג הוא בארבעה ימים בד' חודשים וראתה כך ג"פ ג"כ קבעה וסת כזה.

פרישה – כל זה לדעת רב, אבל לשמואל צריכה לראות בחודש הראשון גם יום י"ח, וכן שוב ט"ז, י"ז, י"ח. ומה שמדובר כאן במחבר בלא יום י"ח זה שהיה לה קודם וסת קבוע ליום ט"ו ולכן ראה ראשונה גם נחשבת.

ש"ד – **קשה**, כי פשט דברי הטור משמע שזה לכו"ע! אלא שמכיון שרוב הפוסקים לא פסקו כדעת הראב"ד, וכאן זה רק לחומרא, אז בין לרב ובין לשמואל מספיק ג"פ ודינו יהיה כראתה בימי החודש בשווה (ג"פ בט"ו, ג"פ בט"ז וג"פ ב"ז).

פתח: תשובה – **חלק על הש"ך**, וכתב שגם פה יש להחמיר כשתי השיטות ולחוש לדעת שמואל ששומרת על הוסת הקודם עד שתראה קודם בט"ו ואז ט"ז, י"ז וי"ח ג"פ.

סעיפים ט"ו-י"ז

ראיות בדילוגים עם הפסקות – וסת הסירוג

הפסיקה פעם אחת

ט"ו, מחבר – ראתה בא' בניסן ובא' באייר ובא' בתמוז ובא' בסיון לא ראתה, לא קבעה לה וסת, כי הפסיקה פעם אחת בר"ח, ולכן אין ג' ראיות שוות ולא ג' ראיות בדילוג שווה. אבל אם ראתה בא' בניסן, בא' בסיון ובא' באב קבעה וסת לדילוגים כל חודשיים והוא וסת הסירוג.

ט"ז – זה לדעת הי"א בסעי' ז', אבל לדעה ראשונה צריכה לראות שוב בא' באלול כדי לקבוע וסת. ולכאורה סותר דבריו מסעי' יב שם נפסק שבוסת הסירוג ראה ראשונה מן המניין לדברי הכל

ש"ד בנתיבות הנספח – **חלק על הט"ז**, כי כאן זה כמו וסת החודש וראה ראשונה מן המניין, ואם זה כמו דילוגים צריכה לראות שוב בא' בתשרי. וגם זה לא להלכה אלא שאין בזה מחלוקת כלל בין רב לשמואל כמו שכתב המחבר.

סירוג בדילוג

גמרא – "מיתבי: ראתה יום עשרים ואחד בחודש זה, יום עשרים ושנים בחודש זה, יום עשרים ושלושה בחודש זה, קבעה לה וסת. סירגה ליום עשרים וארבעה, לא קבעה לה וסת. תיובתא דשמואל! אמר לך שמואל, הכא במאי עסקינן: כגון שרגילה למיחזי ביום עשרים ושינתה ליום עשרים ואחד. דיקא נמי דשבקינן ליום עשרים ונקט עשרים ואחד, ש"מ". (נדה סד.)

מסקנת השוה. מחבר – ראתה בט"ו בניסן ובט"ז באייר ובי"ח בסיון לא קבעה וסת כי סירגה בחודש השלישי. **והסביר הב"י**, שבוה אפילו רב מודה כיון שלא היתה פעם שלישית בדילוג שוה. וכתבו הב"ח הש"ך שבוה לא קבעה וסת אפילו לדעת רב ואפילו חזרה וראתה בי"ט בתמוז כי אין שני דילוגים שוים לדעת רב ושלושה לדעת שמואל.

ש"ג – לא קבעה כאן וסת החודש בדילוג אפילו אם היה לה קודם וסת קבוע ליום י"ד, כי צריכה לראות שלוש ראיות מלבד ראיה השייכת לוסת הישן.
ש"ג – אמנם לא קבעה וסת לחודש בדילוג, אבל מכיון שבין ט"ו בניסן לט"ז באייר יש ל"ב יום, ובין ט"ז באייר ל"ח בסיון יש ג"כ ל"ב יום (כי אייר חסר), קבעה וסת ההפלגות כל ל"ב יום לפי מה שמחמירים בסע' ז' כדעת רב, ואם תראה גם בי"ט בתמוז שהוא ל"ב יום ל"ח בסיון קבעה וסת ההפלגות כל ל"ב יום גם לדעת שמואל.

סעיף י"א

גמרא – "איתביה: היתה למודה להיות רואה יום ט"ו, ושינתה ליום ששה עשר, זה וזה אסורים. שינתה ליום שבעה עשר, הותר ששה עשר ונאסר חמישה עשר ושבעה עשר. שינתה ליום שמונה עשר, הותרו כולן, ואין אסור אלא משמונה עשר ואילך. קשיא לרב (שיש שלוש הפלגות)! אמר לך רב: למודה שאני...". (נדה סד.)

הש"ג – ט"ו הותר כי עקרתו שלוש פעמים, ט"ז וי"ז וי"ח הותרו כי עקרה אותם פעם אחת, ורק י"ט הבא ייאסר וקבעה לה וסת החודש בהפלגה.

השב"א, רבותינו הצרפתים, ראב"ד, רמב"ן, תוספות, רבנו ירוחם – למדו מכאן, שאם דילגה פעם אחת או שתיים לא חוששת כלל לדילוג, אע"פ שחוששת לשאר וסתות. וזה נלמד מגמרתנו, שלאחר ששינתה לט"ז, חוששת לט"ז שמא יהיה וסת החודש אבל לא ל"ז, **כלומר לא חוששת שתראה וסת החודש בדילוג עד שתקבע אותו כך שלוש פעמים**. והבית יוסף ציין שניתן לדייק כך אף מלשון הרמב"ם.
מחבר – פסק כראשונים, שאם דילגה פעם אחת או שתיים לא חוששת לדילוג, כי אע"פ שחוששת לשאר וסתות בפעם אחת, לוסת הדילוג לא חוששת עד שתקבענו.
פרישה – מדובר שלרב דילגה פעם אחת ולשמואל דילגה פעמים, כי לרב ב' דילוגים זה כבר קביעות הוסת ולשמואל ג' דילוגים.

סעיף י"ב

ראב"ד, רמב"ן – **אם ראתה באותו יום בחודש לסרוגין (בלא דילוג) לא חוששת לזה**, כגון אם ראתה בא' בניסן חוששת לא' באייר. ואם לא ראתה בא' באייר, מותרת לשמש בא' בסיון. ראתה בא' בסיון חוששת לא' בתמוז ואם לא ראתה מותרת לשמש בא' בתמוז, **כי לא חוששים כלל לוסת ההפלגה בסרוגין אלא לאחר שנקבע שלוש פעמים. ולענין זה הפעם הראשונה מן המנין, כי זה כמו שראתה באותו יום בחודש שלוש פעמים כמו שלמדנו בסע' ח'.** (ואין זה דומה לוסת הפלגה, ששם ההפלגה זה העיקר, כי כאן יום הקביעות הוא העיקר)

מחבר – פסק כראב"ד, שבוסת הסירוג ראה ראשונה מן המנין בין לרב ובין לשמואל אע"פ שהרחיקה ראיותיה, אלא שכל עוד סירגה כך פחות מג"פ אינה חוששת לסירוג אלא רק לחודש שאחריו (כי וסת הסירוג לא שכיח כ"כ וסתם נשים וסתן כל ל' יום – ש"ך).
למשל: ראתה בר"ח ניסן חוששת לר"ח אייר. ואם לא ראתה בר"ח אייר לא חוששת לר"ח סיון. ראתה בר"ח סיון חוששת לר"ח תמוז. ואם לא ראתה בר"ח תמוז לא חוששת לר"ח אב אע"פ שהוא הפלגת ב' חודשים כמו שהיה בין ניסן לתמוז, כי זה שלא ראתה בר"ח אייר ביטל את ראית ר"ח ניסן. ואם ראתה בר"ח אב מכאן ואילך תחשוש כל שני ראשי חודשים ולא לר"ח אלול. ופעם ראשונה מן המנין בחישוב שלוש הפעמים, כי כאן העיקר הוא קביעות לר"ח ואין קשר לימי ההפלגה.
ט"ז – וסת זה קודם שנקבע שוה לדילוג שלא חוששים להפלגות אלא רק לר"ח ולכן אם לא ראתה בר"ח אייר, לא חוששת לר"ח סיון. וכן כשלא ראתה בר"ח תמוז לא חוששת לר"ח אב ולא חוששים כלל להפלגות.
ובראש חודש אייר חוששת לשני הימים, ליום הראשון שהוא יום שלושים אחרי ר"ח ניסן שהוא עונה בינונית לכל אחת שאין לה וסת קבוע, ובא' באייר שהוא חשש לוסת החודש.

ש"ג – כל זה כשלא היה לה קודם לכן וסת קבוע, אבל אם היה לה קודם וסת קבוע לר"ח, כגון שראתה בר"ח שבט, ר"ח אדר ור"ח ניסן, קבעה וסת לראשי חודשים. ואע"פ שסירגה אח"כ וראתה בר"ח סיון ור"ח אב, מ"מ ר"ח ניסן שייך לקביעות וסת החודש ולא נכלל במנין של ראיות בוסת הסירוג.
חנות דעת – ה"ה להיפך, כגון שראתה בר"ח ניסן, ר"ח סיון, ר"ח אב, ר"ח אלול ור"ח תשרי, שר"ח אב נכלל בקביעות וסת החודש ולכן לא נקבע לה וסת הסירוג. וה"ה אם סירגה ארבע וחמש פעמים ואח"כ ראתה כל ר"ח, שנעקר וסת הסירוג ונקבע וסת החודש השווה.
והוסיף החוות דעת, שוסת הסירוג נעקר לאחר שעברו שלושה סירוגים שלא ראתה בהם, כגון שלא ראתה בתשרי, בכסלו, בשבט ובניסן והיינו חצי שנה.

סעיף י"ג

ראב"ד, שוה. מחבר

1. כל מה שאמרנו שאשה קובעת לה וסת לאחר שלושה ראשי חודשים שראתה בהם, זה רק אם יהיו כל שלוש הראיות בעונה אחת, כלומר ביום או בלילה, אבל אם היתה הראשונה ביום החודש והשנייה בלילה והשלישית ביום לא קבעה וסת.
2. אם ראתה שלוש פעמים ביום ופעם רביעית בלילה (בהפלגות קבועות) או שלוש פעמים בלילה ופעם אחת ביום חוששת ביום ובלילה (ביום כי צריך שלוש פעמים להיעקר ג"פ ובלילה חוששת פעם אחת, וכן להיפך כשראתה שלוש פעמים בלילה ופעם ביום).
3. אם ראתה פעמים ביום ופעמים בלילה או להיפך ולא קבעה אחד מהם ג"פ ברציפות, או הראשונה ביום ואח"כ שלוש בלילה או ראשונה בלילה ואח"כ שלוש ביום או שלוש בזה ואח"כ שלוש בזה, חוששת רק לראיה האחרונה בלבד, כי הראיה הראשונה שהיתה לא קבועה נעקרה.

וסת ההפלגות תלוי במספר הימים או במספר העונות?

גדוע גיהודה בשם גדול אתך – כאן המחבר התייחס רק לוסת החודש שצריכות להיות הראיות באותה עונה, אבל ה"ה גם בוסת ההפלגות, שהוא נקבע כוסת קבוע רק אם רואה באותה עונה בכל ד' הראיות. ודן אותו גדול מה יהיה דין וסת ההפלגה לפני שנקבע, כגון ראתה ביום א' וחזרה לאחר ארבעה שבועות וראתה בליל א', והכריע שלא תחוש בליל א' לסוף ח' שבועות, כי ההפלגה נקבעת לפי מספר העונות, ולכן חוששת בסוף ח' שבועות ליום השבת. **גדוע גיהודה** – חלק עליו, וכתב שלענין פרישה סמוך לעונת הוסת אין זה ייחשב כוסת קבוע ולא יצטרך לפרוש בשום עונה כל עוד שלא נקבע כקבוע, אבל לענין חישוב ימי ההפלגה הולכים אחר מספר היום בין אם ראתה בליל אותו ובין אם ביום, בשני המקרים זה נחשב כאותו יום, ולא סופרים בהפלגה את מספר העונות.

באור דברי רמב"ן בחששות לוסת החודש וההפלגה טרם קביעת וסת קבוע

המב"ן

1. ראתה בא' בניסן חוששת לא' באייר. ראתה בא' באייר חוששת לא' בסיון שמא תקבע וסת החודש. לא ראתה בא' בסיון נעקר וסת החודש וחוששת לב' בסיון שמא אולי מתחיל לה וסת הפלגה של 31 יום (כי אייר חסר).
2. לעולם חוששת חששות הללו ליום החודש הבא וליום ההפלגה הבא עד שתקבע לה אחד מהם שלוש פעמים כדינו.
3. **כיצד חוששת? ראתה בא' ניסן ובכ' בניסן, חוששת לא' באייר מפני יום החודש. לא ראתה בא' באייר חוששת לט' באייר מפני שיעור הפלגה. ראתה או לא ראתה חוששת לכ' באייר, בין משום הפלגה ובין משום יום החודש. וכך ממשיכה לחשוש ליום החודש ולהפלגה, עד תקבע וסת ההפלגה בארבע ראיות או וסת החודש בשלוש ראיות, עד שתעקר האחד בעקירת פעם אחת. והסביר הב"י, שיש כאן חשש לשלושה מיני וסתות: חשש שמא תקבע וסת לראשי חדשים, וכן ראתה בכ' בניסן ויש לחשוש שמא תקבע וסת לכ' בחודש. וכן יש חשש לוסת ההפלגה של כ' יום כי עברו כ' יום בין ראיה ראשונה לשנייה.**

באור דברי הרמב"ן

1. למדנו שכל וסת שלא נקבע בג"פ אע"פ שראתה פעמים, נעקר בפעם אחת. וא"כ אם ראתה בכ' בניסן, מדוע חוששת בכלל לא' באייר הרי זה נעקר? ועוד, אם ראתה בט' באייר, למה חוששת לכ' באייר, הרי וסת החודש של כ' בניסן נעקר עכשיו?
ותרץ הבית יוסף, שעקירה של פעם אחת זה לא ראיה ביום אחר, כי זה אולי דמים יתרים ולא משום קביעות וסת, אלא העקירה היא שיגיע היום שחוששת לו ולא תראה בו, ולכן חוששת לא' באייר ולכ' באייר.
2. אלא שאם כן, איך כתב שאם לא ראתה בא' באייר חוששת לט' באייר לשיעור הפלגה של כ' יום, הרי גם אם ראתה בא' באייר, כיון שלא הגיע עדין ט' באייר צריך לחשוש שמא תקבע וסת הפלגה ומה שראתה בא' באייר זה תוספת דמים?
ותרץ הבית יוסף, שכשראתה בא' באייר, אנחנו אומרים שראית א' בניסן עיקר, כי היא הולכת לקבוע וסת החודש, ולכן מה שראתה בכ' בניסן הם דמים יתרים ולא חוששים לזה ולא לט' באייר ולא לכ' באייר. אבל כשלא ראתה בא' באייר, נגלה למפרע שראית כ' בניסן אינה מקרית ולכן חוששת לזה להפלגה לט' באייר וליום החודש בכ' באייר.
הב"ח דחה את תרוצו של הבית יוסף לקושינו השנייה על הרמב"ן, שהרי אמר שחוששת לשניהם עד שתעקור אחד מהם, ולכן אף אם ראתה בא' באייר צריכה לחשוש לט' באייר ולוסת ההפלגה כל עוד שלא עקרה אותו!
הב"ח תרץ קושיה זו שברגע שראתה בא' באייר עקרה את וסת ההפלגה של כ' יום, כי מכ' בניסן עד א' באייר עברו יב' יום. ולא צריכה לחשוש לט' באייר.
3. **הדרכי משה חלק על הב"י והב"ח, ותרץ שאכן גם אם ראתה בא' באייר חוששת לט' באייר, והרמב"ן לרבנותא נקט, שאע"פ שלא ראתה בא' באייר ונעקר וסת החודש, מ"מ חוששת לוסת ההפלגה של כ' יום.**
3. **תמה הבית יוסף על משפטו של הרמב"ן שלעולם חוששת חששות הללו להפלגה וליום החודש עד שתקבע לה אחד מהם בשלוש פעמים, מדוע צריכה כל הזמן לחשוש לשניהם, הרי מכיון ששינתה ראיותיה פעם אחת נעקר וסת הראשון שחששה לו! ועוד, מה שאמר "עד שתעקר האחד בעקירת פעם אחת" נראה סותר למה שאמר קודם שמפסיקה לחשוש רק כשקובעת וסת הפלגה בד' ראיות וחודש בג' ראיות?
והסביר הב"י את הרמב"ן, שחוששת לשניהם אף אם יקבע אחד מהם כהלכתו עד שיעקר אחד מהם בפעם אחת שאז לא חוששת לו. כלומר, יכול להיות מקרה שיקבע וסת אחד בשלוש פעמים, ועדין לא נעקר השני בפעם אחת, כגון ראתה בא' בניסן, בכ' בניסן, בא' באייר, בכ' באייר, בט' בניסן ובכ' בסיון, כלומר, ראתה ג"פ בכ' בחודש וקבעה וסת החודש וג"פ לוסת הפלגות ועקירת ט' באייר אינה עקירה כי חוששים עדין לוסת ראש החודש. ולכן, אע"פ שוסת החודש נקבע ג"פ ווסת ההפלגות לא נקבע עדין בד' פעמים חוששת לשניהם.
ולכן פרוש הדברים הוא שחוששת לשניהם אף אחר שהוקבע וסת ההפלגה בארבע פעמים או וסת החודש בשלוש פעמים ולא נאמר שזה**

שנקבע הוא העיקר, עד שיעקר אחד מהם פעם אחת. ואע"פ שוסת קבוע נעקר בשלוש פעמים, כאן זה שונה כי צרתו בצדו, שיש וסת קבוע נוסף איתו יחד, ולכן כששניהם קבועים יחד כל אחד מהם נעקר בפעם אחת.

אמנם מדגיש הב"י, שמה שכתב וסת הפלגה בד' ראיות או וסת החודש בג' ראיות אינו מדויק, כי ייתכן מקרה שתקבע וסת החודש ועדין לא וסת הפלגה, אבל וסת הפלגות לא יכול להיקבע בלא שיעקר בפעם אחת וסת החודש. ולכן צריך לומר "אף שתקבע וסת ההפלגה בארבע ראיות וסת החודש בשלוש", ואע"פ שקבעה לה שניהם, ממשיכה לחוש להם עד שתעקר אחד מהם בפעם אחת. הדרכי משה והב"ח חלקו על הבית יוסף, ופרשו ע"פ הגרסא שהביא הב"י בסוף דבריו "עד שתקבע וסת ההפלגה ארבע ראיות או וסת החודש בשלוש או שתטהר האחד בעקירת פעם אחת". כלומר, כשלא קבעה וסת כלל, חוששת לשניהם עד שתקבע וסת באחד מהם ואז לא חוששת כלל לשני אע"פ שלא נעקר:

יש מציאות בה הוקבע וסת הפלגה ולא וסת החודש (ולא כב"י, כגון בא' בניסן, ט"ז בניסן, א' באייר, ט"ז באייר) שלא חוששת לא' בסיון אלא לב' בסיון.

ויש מציאות הפוכה בה הוקבע וסת החודש ולא וסת הפלגה (א' באדר, א' בניסן, ט"ז בניסן, א' באייר) ואז לא חוששת יותר לוסת ההפלגה אלא רק לא' בסיון בוסת החודש.

ויש מציאות שלא נקבע לא וסת ההפלגה ולא וסת החודש (א' בניסן, ט"ז בניסן, א' באייר ולא ראתה בט"ז באייר) ונעקר וסת ההפלגה, שחוששת רק לוסת החודש בא' בסיון שמא יקבע ולא להפלגה.

ויש מציאות להיפך (א' באדר, א' בניסן, ט"ז בניסן, ג' באייר) שעקרה וסת החודש ועוד לא קבעה וסת הפלגה, שחוששת רק להפלגה ביי"ט באייר.

רמ"א

1. כרמב"ן, שהאשה שראתה חוששת לוסת החודש ולוסת ההפלגה עד שתקבע וסת החודש בג"פ או ההפלגה בד"פ או שיעקר אחד מהם.
  2. כיצד? ראתה בא' בניסן ובכ" בניסן, חוששת לא' באייר מפני וסת החודש.
  3. ראתה בא' באייר או שלא ראתה, חוששת לט' באייר שמא שזהו וסת הפלגה של כ' ימים שעברו מכ' בניסן.
- ט"ז** – בלשון הרמב"ן כתוב "לא ראתה בא' באייר חוששת לט' באייר", והרמ"א כתב "ראתה או לא ראתה", ובאר הט"ז, שהרמ"א לשיטתו בדרכי משה שכל עוד שלא קובעת וסת בג"פ חוששת לוסת ההפלגה ולוסת החודש עד שיגיע היום שחוששת לו ולא תראה. לכן, אם ראתה בא' בניסן, כ' בניסן, א' באייר, ט' באייר, כ"ח באייר קבעה וסת הפלגות לכ' יום, וראית א' באייר היא מתוספת דמים ולא תמנע מוסת ההפלגות להקבע. והרמב"ן שלא כתב "ראתה" כתב לרבנותא, שאע"פ שלא ראתה בא' באייר ונעקר וסת החודש, מ"מ חוששת לוסת ההפלגה של כ' יום. **ב"ח** – חלק על הרמ"א, וכתב שאם ראתה בא' באייר אינה צריכה לחשוש ליום ט' בו כי נעקר וסת הפלגה. ואם היתה חוששת להפלגה היתה צריכה לחשוש כ' יום מא' באייר כמו בסעיף הבא שהיה לה וסת קבוע כל כ' יום ושינתה לל' יום שחוששת לכ' יום מהראיה החדשה לאחר ל', ע"ש. וכך הסביר את הרמב"ן כפי שבואר לעיל.
- הט"ז חלק כבוד לחותנו הב"ח**, אך כתב ששגגה יצאה מלפני השליט, ומהסעיף הבא ראה לרמ"א, שרק אם שינתה וראתה לאחר ל' יום ולא קודם אז חוששת לכ' יום מאז, אבל אם היתה רואה גם יום מ' שרגילה לראות בו, ודאי שחוששת ליום ס' שרגילה בו וגם ליום נ' שהוא כ' יום מהראיה החדשה. ולכן חוששת לט' באייר שהוא כ' יום מכ' בניסן, וכ' יום מר"ח אייר שהוא כ' באייר.
- ש"ך** – האריך בנקודות הכסף לחלוק על כל דבריו של הט"ז, ופסק כמו הב"י והב"ח וכפשוט דברי הרמב"ן ולא כרמ"א, שאם ראתה בא' באייר לא חוששת לט' בו, אלא חוששת להפלגה חדשה של י"ב יום והיינו ליום י"ב באייר, לכ' באייר בגלל וסת החודש ולא' בסיון בגלל וסת החודש. וכן פסקו גם בכרתי ופלתי וסדרי טהרה. אבל אם היה לה וסת הפלגה קבוע, ממשיכה לחשוש להפלגה הקבועה גם אם הקדימה ראייתה. וכ"פ בשבט הלוי, דרכי טהרה.
- האם חוששת לעונה בינונית של א' בניסן? ט"ז?** – חוששת גם ליום ל' בניסן בגלל עונה בינונית, אפילו לאחר שראתה בכ' בניסן והרמ"א לא הזכיר זאת כי זה דבר פשוט. **ב"ח, רעק"א, סדרי טהרה, חוות דעת** – חלקו על הט"ז, כי כיון שראתה בכ' בניסן לא חוששת לעונה בינונית של א' בניסן אלא של הראיה האחרונה, כי יסוד עונה בינונית היא הפלגה של שלושים יום. ולא רק לדעת הב"ח (לעיל) שוסת ההפלגה שהופסק בראיה מחושב מהראיה האחרונה, אלא אפילו הט"ז שחלק על זה (לעיל) יודה שעונה בינונית היא מהראיה האחרונה, כי טעם עונה בינונית הוא שאי אפשר שלעולם לא תראה, וזה שייך רק מהראיה האחרונה.
4. ראתה בט' או לא ראתה חוששת לכ' באייר שמא קבעה וסת לכ' בחודש.
  5. כך ממשיכה לעולם עד שתקבע אחד מהם כדינו (ואחר לא נקבע) ולא חוששת יותר לאחרים שלא נקבעו או עד שאחד מהם יעקר (בפעם אחת שלא תראה בו) ואז לא חוששת לו אע"פ שלא נקבע אחר.

מדי עונה בינונית?

עטרת זהב, בית יוסף, פרישה, ט"ז, ב"ח – אם ראתה בא' בניסן, א' באייר וב' בסיון חוששת שמא מתחילה וסת הפלגות, ובכל מקרה חוששת גם לעונה בינונית כמו כל אשה שאין לה וסת קבוע, ולכן בפעם הבאה תחשוש לא' בתמוז משום עונה בינונית ולב' בתמוז משום וסת הפלגות. וחשש ליום ל' שהוא עונה בינונית לראייתה הקודמת לא נעקר בפעם אחת שלא רואה בו, ותמיד תחשוש לעונה בינונית כל עוד לא קבעה וסת בג"פ.

לפי זה גם בראיות הראשונות חוששת לעונה בינונית, כלומר אם ראתה בא' בניסן חוששת לשני ימי ר"ח אייר, ליום הראשון (ל' בניסן) בגלל עונה בינונית וליום השני (א' באייר) בגלל שמא מפליגה 31 יום. **לכן, אם החודש מלא חוששת גם לעונה בינונית וגם ליום שלמחרת משום וסת החודש ואם החודש חסר אז שניהם באותו יום. כן פסקו ה"ט"ז, החכם צבי וכתרי ופלתני.**

הש"ך תמה על דבריהם, שאם כן מדוע הרמב"ן שפרט את החששות לוסת החודש ולוסת ההפלה לא אמר שצריכה לחשוש גם לעונה בינונית? **ועוד**, ל' יום של עונה בינונית הם מתחלת ראייה לתחלת ראייה, כלומר שצריכה לחשוש ליום ל"א (ויום ל' עצמו מותר). וא"כ החשש לא' באייר הוא לאו דוקא משום וסת החודש אלא גם משום עונה בינונית! וכן החשש לב' בסיון לאו דוקא משום הפלה אלא לעונה בינונית! **ועוד קשה**, שהרי אם ראתה פעם אחת חוששת ליום החודש ולעונה בינונית, ואיך אפשר לומר שסתם נשים דרכם לראות ביום החודש וגם סתם נשים דרכם לראות בעונה הבינונית! וזהו דבר שאין לו שחר כלל!

ש"ך – **חידש שעונה בינונית הוא מחודש לחודש, שבאותו יום בחודש שראתה בו צריכה לחשוש לו בחודש הבא בין בחודש מלא שיש הבדל של 30 יום מראיה לראיה ובין בחודש חסר שיש הבדל של 29 יום בין ראייה לראיה.** לכן יש ראשונים שלא הזכירו כלל את החובה לחוש לעונה בינונית (רמב"ם, ראב"ד, רמב"ן) ויש שלא הזכירו את החובה לחשוש לוסת החודש, אלא לעונה בינונית (רשב"א, טור). והמשך דברי הרמ"א לגבי וסת הדילוג יש ראייה לש"ך, שכתב שאם ראתה בט"ו בניסן חוששת לט"ו באייר וכו'. משמע שלא חוששת לט"ו באייר שהוא אחר ל' יום אלא ליום החודש הבא. **וכ"פ בתורת השלמים.**

וכתב הפת"ש שמי"מ יש הבדל בין וסת החודש לעונה בינונית לדעת הש"ך, שוסת החודש אם לא ראתה לא חוששת לו יותר ומותרת בלא בדיקה, ולעונה בינונית חוששת תמיד ואסורה עד שתבדוק. וייתכן שיהיה וסת החודש בלא עונה בינונית, כגון שהיה לה וסת קבוע ושינתה ליום אחר שלא חוששת לעונה בינונית אבל חוששת ליום החודש. למשל אם ראתה בא' בניסן ובכ"ב בו, חוששת לא' באייר משום וסת החודש, אך לא שום עונה בינונית, כי לעונה בינונית חוששת רק מהראיה האחרונה.

חנות דעת – הסכים שעונה בינונית היא לא כמו וסת החודש, אבל לא כל ל' יום אלא כל ל"א יום, ולכן אם החודש מלא עונה בינונית היא כמו וסת החודש ואם החודש חסר עונה בינונית היא למחרת יום החודש. **וכ"פ הלחם ושמלה.**

חששות לוסת הדילוג

המב"ז

1. וסת הדילוג לא חוששת כלל עד שתקבע אותו שלוש פעמים.
2. כיצד? ראתה בא' בניסן ובסוף כ', חוששת להפלת כ' יום. לא ראתה בסוף כ', לא חוששת להפלה (כי עקרה). דילגה ליום כ"א (לראיה השניה), חוששת ליום כ"א (לראיה השלישית). עבר כ"א (לראיה השלישית) ולא ראתה לא חוששת להפלה זו ומותרת לשמש. דילגה ליום כ"ב (לראיה השלישית), חוששת ליום כ"ב (לראיה הרביעית). הגיע יום כ"ב (לראיה הרביעית) ולא ראתה, מותרת לשמש. ראתה ביום כ"ג (לראיה הרביעית), קבעה לה וסת לדילוג ולזה חוששת מכאן ואילך. **והסביר הב"י**, שיש לה חמש ראיות, ארבע הפלגות ושלושה דילוגים, ולכן חוששת ליום כ"ד לראיה חמישית, כ"ה לראיה השישית וכו' עד שיגיעו שלושה זמנים כאלו ולא תראה ותעקור את וסת הדילוג.
3. כנ"ל לדילוג וסת החודש.

המ"א

1. כרמב"ן שלוסת הדילוג לא חוששים כלל עד שיקבע.
2. כיצד? ראתה בט"ו בניסן חוששת לט"ו באייר. לא ראתה בט"ו לא חוששת לט"ו. ראתה בט"ו באייר, חוששת לט"ו בסיון ולא ל"ז בסיון. ראתה ב"ז בסיון חוששת ל"ז בתמוז ולא ל"ח בתמוז. ראתה ב"ח בתמוז קבעה לה וסת החודש לדילוגים ותחשוש ל"ט באב. **ש"ך** – **זה לא לדעת הרמב"ן שפסק כשמואל** לעיל בסעי' 2 שוסת החודש בדילוג נקבע בארבע ראיות, **אבל לדעת רב** שהובאה שם כיש אומרים מספיקות שלוש ראיות לקבוע וסת החודש בדילוג: ט"ו בניסן, ט"ז באייר, י"ז בסיון, וחוששת ל"ח בתמוז. **וכאן שהרמ"א לא התייחס למחלוקת מדובר שהיה לה קודם וסת קבוע** ליום ט"ו בחודש שאז בין לרב ובין לשמואל הראיה הראשונה לא נחשבת וצריכה לראות שוב ב"ח בתמוז כדי שתחשוש ל"ט באב.
3. ה"ה גם לוסת ההפלה בדילוגים, כגון שהפליגה בהפלגות של 20-21-22-23 (היינו חמש ראיות) קבעה וסת הפלגות בדילוגים. **ט"ז.ש"ך** – **זה לדעת שמואל** לעיל בסעי' 2 שצריכה לשלש בדילוג וכרמב"ן שפסק כמותו. כלומר, הראיה שלפני הפלגת 20 ושאחריה הם כאילו ראייה אחת כי עוד לא ניכר הדילוג (אין ידוע אחד בלי חברו), אבל בוסת החודש בדילוג מספיקות ארבע ראיות כי הראיה השניה ניכרת. **ולדעת רב** לעיל בסעי' 2 שהצריך בוסת החודש בדילוג שלוש ראיות, כאן בוסת ההפלה יצריך שלוש הפלגות 20-21-22 וארבע ראיות. ואם היה לה קודם וסת קבוע להפלגת עשרים, גם רב יודה לשמואל שצריכה חמש ראיות כמו שהתבאר לעיל לגבי וסת החודש בדילוג.

הדין כאשר הוסת נמשך כמה ימים

המב"ז – ראתה בט"ו בחודש ארבעה ימים וחזרה וראתה בט"ז בחודש הבא יומיים או שלושה ובי"ז של חודש שאחריו ראתה, כבר שילשה לראות ב"ז בחודש ולא תולים רק בוסת הדילוג ולחשוש רק ב"ח בחודש שאחריו עד שתשלש כולו בדילוג ולא יהיה יום אחד בחודש שרואה בו כל הזמן. לכן, חוששת לימים שהשלישה בהם (י"ז) כוסת הקבוע, ולשאר בימים כוסת הדילוג.

הב"י רצה לתרץ שכונתו בסוף "כבר שילשה לראות ב"י לחודש", הכונה שחוששת מכאן ואילך רק לדילוגה, כלומר, ל"יח בחודש הבא, ל"יט בחודש שאחריו וכו' וכן לעולם עד שתעקרו. ומדובר שהיה לה כבר וסת קודם, וראית ט"ו כבר היתה הפלגה ולכן היא שילשה בדילוג.

ועוד הקשה, מדוע א"כ כתב מקרה בו נמשכה הראיה כמה ימים, הרי לחדש את דין וסת הדילוג לחודש, לא צריך לזה, ומספיק שתראה רק יום אחד בדילוג כל חודש? וכן למה בראיה השניה שינה מהראיה הראשונה וכתב שנמשכה יום אחד פחות? ואפשר לומר, שחידש כאן שגם אם רואה מספיק ימים שונה בכל פעם, העיקר הוא התחלת הראיה שתהיה בדילוג. אלא שאם כך, צריך היה הרמב"ן לומר "כיצד? ראתה בט"ו בחודש... מאחר שבא לפרש מה שנאמר קודם!

לכן מפרש הבית יוסף וכך פרש גם הב"ח, שדברי הרמב"ן "ראתה בט"ו בחודש וכו'" אינם קשורים למה שכתב קודם אלא דין בפני עצמו, ולא הוצרך לפרש את דילוג וסת החודש וזה ברור. והחידוש בדין האחרון הוא, שתולים בוסת הדילוג בלבד, רק כאשר ראתה יום אחד בחודש, כגון ט"ו וט"ז בחודש שאחריו וי"ז בחודש שאחריו, שאם תראה אח"כ ב"יח קבעה לה וסת לדילוג ולפני כן לא חוששת לזה. אבל אם התחילה לראות בט"ו בחודש וראתה ארבעה ימים ובחודש הבא בט"ז ונמשך יומיים או שלושה ובחודש השלישי ראתה ב"יח, כיון שראתה שלוש פעמים ב"יח, תוחזק לראות ב"יח בוסת החודש, אע"פ שאין תחילת הראיה ביום י"ז, מ"מ שלישת הרמב"ן כל יום שרואה הוא וסת בפני עצמו, ואפילו נעקר היום הראשון ממשיכה לחוש לשאר הימים עד שיעקרו כולם.

בסוף דבריו הביא הב"ח גרסה חדשה בדברי הרמב"ן ושם כתוב מפורש כפי שפרש כאן. בגרסה זו פתח הרמב"ן את החלק האחרון: "היתה רואה חמשה וששה ימים רצופים, כל יום ויום כוסת בפני עצמו וחוששת לכולן. אפילו נעקר יום אחד, חוששת לשאר ימים עד שיעקרו כולם. אחד וסת קבוע ואחד וסת שאינו קבוע שוים בדבר. ראתה ביום ט"ו... ברור א"כ, שהחלק האחרון מחדש דין שראיה רצופה נחשבת כמה ימים של וסת ולא קשור לוסת הדילוג בחודש.

האם חוששת גם לוסת הדילוג? ג"פ – מכיון שראתה שלוש פעמים בדילוג וגם שלוש פעמים ביום אחד שוה, קבעה וסת לשניהם (כמו שפרש לעיל בדברי רמב"ן) וחוששת לשניהם עד שיעקרו או עד שיעקרו אחד מהם ואז תחשוש רק לשני. ג"פ – אע"פ שגם היו לה ראיות בדילוג ט"ו-ט"ז-י"ז, מ"מ לא חוששת לכך ומותרת לשמש ב"יח בחודש הבא, כי לא חוששים לדילוג אא"כ תראה ממש ב"יח בחודש הבא, ואז תקבע וסת לדילוג ותחשוש ל"יט שבחודש שאחריו וכו'. ולכן כתב הרמב"ן שחוששת לימים שהשלישה בהם כוסת קבוע, ולשאר הימים כוסת הדילוג, אבל לא קבוע.

ה"ה, השב"א, רא"ש – בסי' קפד סעי' ו' ראינו שהם סוברים שהכל הולך אחר התחלת הוסת, ולכן חוששת לוסת הדילוג בלבד.

המ"א – ראתה בט"ו בניסן ארבעה (שלושה) ימים רצופים, ובט"ז באייר ראתה שלושה (שני) ימים רצופים, וב"יח בסיון התחילה לראות, לרמב"ן חוששת לדילוג ולוסת החודש ב"יח, כי ראתה אז ג"פ. ולרז"ה, הרשב"א והרא"ש הולכים תמיד אחר התחלת הוסת ויש כאן רק וסת הדילוג, וכן הלכה.

הקשה מעדני מלך, איך חוששת רק ליום הדילוג, הרי בסי' קפד סעי' ב פסק הרמ"א שאם מקדימה את וסתה יומיים או שלושה פורש שני או שלושה ימים קודם או אח"כ?

תירוץ הש"ך – בסי' קפד סעי' ב מדובר שהיה לה וסת קבוע ועכשיו שינתה וסתה והקדימה יומיים או שלושה, ואז פורש קודם הוסת כפי שרגילה להקדים, שאם מקדימה שלושה ימים, יפרוש שלושה ימים קודם הוסת, משא"כ כאן שאין לה וסת כלל.

תירוץ החוות דעת – באר את הרמ"א בסי' קפד סעי' ב' שמדובר שהיה לה וסת קבוע לג' בחודש והקדימה וראתה ג"פ בב' ובג' ואח"כ ג"פ בא', בב' ובג' ואז חוששת לשלשתן (וה"ה כשאחרת), וכאן מדובר ששינתה וראתה פעם אחת ביום אחר.

תירוץ הגודע ביהודה – בסי' קפד סעי' ב' מדובר שכך וסתה שבתוך אותם ב' או ג' ימים תראה בודאות אבל בהם אין לה זמן קבוע ולכן פורש בכל הימים. **שבט הלוי** – למעשה צריך לפרוש בכל שלושת הימים שעלולה לראות בהם, אבל אם מספר הימים עולה על שלושה חוששת רק לעונה האחרונה.

האחרונים דנו בשאלה מדוע אחר שלוש פעמים קבעה וסת הדילוג הרי בסעי' ז ראינו שצריך ארבע ראיות?

בית יוסף – לעיל הובאה דעתו שכאן מדובר שכבר היה לה וסת קבוע ליום י"ד קודם שהתחילה לראות בדילוג שאז גם רב וגם שמואל מודים שמספיקות שלוש ראיות.

דרישה והב"ח – מדובר שחוששת לדילוג לאחר שתראה שוב ב"יח בתמוז. ה"ט"ז דחה פרושם, כי אם כך עד אז אין חוששים לו כלל.

ט"ז – כתב שרמב"ן חושש להחמיר כמו דעת רב שמספיקות שלוש ראיות בקביעת וסת החודש בדילוג, אע"פ שכתבו משמו לעיל בסעי' ז שהוא פוסק כשמואל. ה"ט"ז הסיק שרמב"ן חושש לדעת רב להחמיר ולהחשיב כוסת קבוע אבל לא להקל וממשיכה לחשוש לשאר הימים כמו וסת לא קבוע.

ש"ך – בנקודות הכסף דחה את פרושו של ה"ט"ז ופרש כמו הדרישה והב"ח שאחר שתראה שוב בפעם הרביעית ב"יח בתמוז תקבע וסת הדילוג.

חוות דעת – מה שהמחבר פסק בסי' קפד סעי' ו' שהכל הולך אחר התחלת הוסת זה דוקא כשופעת ומזלפת כמה ימים רצופים, אבל אם פוסקת צריכה לחשוש לכל הימים. ודוקא כשהימים של תחילת הראיה לא נקבעו בוסת קבוע, אבל אם נקבעו אלא שנמשכה ראייתה עד ב' או ג' ימים חוששת רק לעונה הראשונה. לפי זה ברורה פסיקת הרמ"א כאן.

סעיפים יד'-טו'-טז'

דין אשה שיש לה וסת קבוע ושינתה לראיות שוות

משנתה – "היתה למודה להיות רואה יום ט"ו ושינתה להיות רואה יום כ', זה וזה אסורים. שינתה פעמים ליום כ', זה וזה אסורים. שינתה ג' פעמים ליום כ', הותר ט"ו וקבעה לה יום כ', שאין האשה קובעת לה וסת עד שתקבענה ג' פעמים ואינה מטרת מן הוסת עד שתעקר ממנה ג' פעמים". (נדה סג:).

גמרא – "אמר רב פפא: לא אמרן אלא דקבעתיה תלתא זימני דצריכי תלתא זימני למיעקריה, אבל תרי זימני בחדא זימנא מיעקר... תניא כוותיה דרב פפא: היתה למודה להיות רואה יום עשרים, ושינתה ליום שלשים, זה וזה אסורים. הגיע יום עשרים ולא ראתה, מותרת לשמש עד יום שלשים וחוששת ליום שלשים. הגיע יום שלשים וראתה [והגיע יום עשרים ולא ראתה והגיע יום שלשים ולא ראתה], והגיע יום עשרים וראתה, הותר יום שלשים ונאסר יום עשרים מפני שאורח בזמנו בא". (נידה סד).

הש"י.רא"ש – יום שלוש לא נקבע אצלה שלוש פעמים ולכן עקרה אותו בפעם אחת, אבל יום עשרים שהיה קבוע אצלה, עקרה אותו רק פעמים, כי בפעם השלישית שעקרה אותו לא ראתה ביום שלוש ולכן הוא לא נעקר, וכשראתה בו שוב זה נקרא כאורח שבזמנו בא, שחזר ליום העשרים הקבוע שלו. **וכ"כ הרא"ש**, שאם אשה מדלגת וסתה אפילו ג"פ ואינה רואה בינתיים לזמן אחר וחוזרת לראות לוסת הקבוע לא נעקר עד שתקבע וסת חדש בג"פ.

גמרא – בדף לט: נחלקו רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע לגבי היתה למודה להיות רואה בכ"ב ושינתה לכ"ז וחוששת ליום כ"ב, שלרב פפא חוששת ליום כ"ב מיום כ"ב הראשון, ולרב הונא בריה דרב יהושע חוששת ליום כ"ב מיום כ"ז בו ראתה באחרונה.
השב"א.טור – הלכה כרב הונא בריה דרב יהושע.

מחבר

1. פסק כמשנה וכברייטא, שאם היתה רגילה לראות יום כ' ויש לה בזה וסת קבוע ושינתה ליום ל', זה וזה אסורים, וכשיגיע יום כ' לראית שלושים אסורה משום הוסת הראשון. ואם לא תראה אז חוששת ליום ל' לראיה.
ט"ז – כלומר, מונה כ' יום מיום ל' שראתה בו, אבל לא כ' יום משעה שהיתה ראויה לראות ביום כ', כלומר לא תחשוש ליום מ', אלא חוששת ליום נ' ואם לא תראה חוששת ביום ס'.
חוות דעת.סדרה.טהרה – כשמשה וסתה וחוששת גם לקבוע וגם ליום השינוי כוסת שאינו קבוע לא מוסיפה חשש לעונה בינונית של יום השינוי.
2. שינתה פעמים ליום ל' זה וזה אסורים.
3. שינתה ג"פ ליום ל' נעקר הוסת הקבוע והותר יום כ' לראיה ונאסר יום ל' לראיה.
4. ואם לאחר ששינתה פעם או פעמים ליום ל' חזרה וראתה ליום כ' לראייתה (20-20-20-30-30-20), חזר הוסת הראשון למקומו ונעקר לחלוטין החשש ליום ל'. **והדגיש הש"ך**, שצריכה להתחיל מחדש לא לראות ג"פ לסוף כ' כדי לעקרו. ואם עקרה את הוסת ע"י וסת חדש, נעקר הראשון לגמרי וצריכה לראות שוב ג"פ לסוף כ' כדי לעקור את הוסת החדש של ל'. וזה פשוט.
חוות דעת.סדרה.טהרה – אבל אם ראתה אחר הפלגת ה-20 האחרונה אחר 10 ימים, לא בטל הוסת של 30 יום וההפסקה של 20 יום אינה הפסקה.

ט"ז – **הקשה על המחבר** מדוע כתב במקרה ששינתה פעמים ליום ל' וראתה ביום כ' חזר הוסת למקומו. משמע שאם לא תראה ג"פ ביום ל' יעקר הוסת. וזה לא נכון, כי גם אם לא תראה אז בפעם השלישית ליום כ', כל עוד שלא ראתה ג"פ ביום ל' אז לא נעקר הוסת הראשון ובראיה אחת הוא חוזר כפי שפרשו רש"י ורא"ש את הגמרא לעיל?

הט"ז תרץ שבגמרא מדובר על וסת החודש, שהיתה רגילה לראות בכ' לחודש בוסת קבוע ועכשיו ראתה בל' בחודש (כ-כ-ל-ל-כ), שעד שלא תראה ג' פעמים בל' בחודש לא יעקר הוסת של כ' בחודש ובראיה אחת הוא חוזר אפילו אם לא תראה ביום ל' שלוש פעמים, אבל המחבר **דיבר בוסת ההפלגות**, שהיתה רגילה לראות מכו' לכו' ושינתה לראות מל' לל'. ולאחר שראתה פעמים להפלגת ל' לא ראתה לסוף ל' אלא חזרה לראות לאחר כ', משמע שמאז הראיה השניה לסוף ל' עד הראיה השלישית יש נ' ימים! וההפלגה לא ניכרת ותצטרך שתי ראיות. לכן הביא מקרה בו לאחר שתי הפלגות חזרה להפלגתה הראשונה כדי שתהיה הפלגת כ' ימים. **ממילא אין מחלוקת בין המחבר לרש"י ולרא"ש**.

לכן כתב המחבר שראתה לאחר הפלגה שניה של ל' ראתה לסוף כ' ימים ואז ההפלגה ניכרת שיש כ' יום בין הראיות וחזר הוסת למקומו ונעקר הוסת החדש של ל', **אע"פ שעדין לא הגיע יום ל' ולא ראתה בו** (וזהו חידוש גדול).

הט"ז תרץ תרוץ אחר, שאכן מדובר בוסת החודש, אלא שלטור ולמחבר היתה גרסא אחרת בגמרא שלאחר שראתה בפעם השניה ביום ל' ראתה שוב מיד ביום כ' (מה שבסוגריים המרובעות נמחק), ולכן אין כאן ג"פ שלא ראתה ביום כ', ואז אכן אם לא תראה ג"פ ביום כ' יעקר הוסת, אע"פ שלא ראתה ממש ג"פ ביום ל' (ואין הלכה כך כדלקמן בסעי' ט"ו כי כדי לעקור וסת צריך לקבוע חדש). **הט"ז תמה על תרוץ זה**, איך המחבר לא חשש לגרסת רש"י ורא"ש.

ש"ך – **בנקודות הכסף דחה את הט"ז** שהביא גרסא אחרת בגמרא, ופרש שמדובר שלאחר שראתה פעמים ביום ל' ראתה שוב פעם נוספת לא לאחר ל' ואח"כ ראתה ליום כ', היינו ראתה לסוף כ' לאחר שלא ראתה ביום כ' שלוש פעמים, למשל: 20-20-20-30-30-40-20. דין זה מסתדר עם פשט הגמרא ע"פ רש"י ורא"ש וכך פרשו הדרישה והב"ח, שדילגה ג"פ על יום כ', אלא שביום ל' ראתה רק פעמים, ואז כשחוזרת לראות ביום כ' חזר הוסת למקומו כי לא קבעה וסת חדש בג"פ.

הש"ך הביא פרוש מעדני מלך, שאם חזרה לראות ביום כ' קודם שלא ראתה ביום ל', עקרה יום ל' מכיון שחזרה לוסתה הראשון. **ועל זה תמה הש"ך**, כי אי"כ אפילו לא היתה קבועה כלל ביום כ', מכיון שראתה פעמים ביום ל' ועקרה ליום כ', עקרה קביעות של ל' וצריכה כעת לחוש רק ליום כ'! הש"ך הביא אמנם את שיטת הרמב"ם שוסת שאינו קבוע נעקר כשחוזרת לראות בוסת הקבוע. **משמע מכאן שאם ראתה לאחר כ' וחזרה לוסתה הראשון, אז גם אם תראה לאחר 10 ימים ביום ל' בפעם השלישית לא יקבע וסת נוסף של יום ל'.**

חוות דעת (סס"ק י"ח) חלק על זה, **ופסק להלכה** שחוששת לוסת שאינו קבוע אע"פ שחזרה לוסתה הקבוע שמא תקבע וסת בתוך וסת, **אמנם הנוב"י (פת"ש ס"ק י"ח) פסק להקל** שהוסת שאינו קבוע נעקר בהגיע וסת החודש הקבוע.

דין אשה שיש לה וסת קבוע ושינתה ראייתה לראיות שאינן שוות

האב"ד. טורה. מחבר – אשה שיש לה וסת קבוע ושינתה ראיותיה לראיות שאינן שוות, כגון ששינתה פעם אחת ליום שלוש, ואח"כ שלוש ושתים ואח"כ שלוש ורבע נקטר וסת הראשון ואין לה וסת כלל. **והדגיש הב"י, שכעת אינה חוששת לשום יום**, אלא ליום שלוש לראיה אחרונה כדין עונה בינונית. ולוּסַת הדילוג אינה צריכה לחוש כיון שדילגה רק פעמים, אא"כ דילגה שלוש פעמים כפי שלמדנו לעיל.

ש"ך – ומ"מ דינה כאשה שאין לה וסת קבוע, ומכיון שראתה באחרונה בהפלגה של ל"ד יום, חוששת ליום ל"ד פעם אחת. **וכן פסק כב"י**, שחוששת לעונה בינונית שהיא ל' יום, כמו כל אשה שאין לה וסת קבוע. לכן חוששת גם ליום החודש בחודש הבא שהוא לאחר ל' יום וגם להפלגת ל"ד יום.

הש"ך דן בדברי המחבר שכתב שראתה ליום ל', ל"ב ול"ד וא"כ לכאורה צריך להיקבע וסת הפלגה בדילוג של יומיים. אלא שכתב הש"ך שיש כאן רק שתי הפלגות וצריך שתהיה הפלגה נוספת ליום ל"ו כדי שיקבע. **ועיין סע' ז' שהחמורנו בזה כדעת רב שמספיק שתי הפלגות ושלוש ראיות וא"כ חוששת כאן לוּסַת הדילוג ביומיים.**

הב"ח כתב שצריך ה' ראיות: ל', ל"ב, ל"ד, ל"ו ול"ח כדי לקבוע וסת דילוג לדעת שמואל. **הש"ך דחה דבריו**, כי בארבע הפלגות כבר יש ה' ראיות וקבעה וסת דילוג גם לשמואל, ולמה צריך הפלגה חמישית!:

דין אשה שהפסיקה לראות בוסתה הקבוע

האב"ד. טורה. מחבר – [ואם] וה"ה אם לא שינתה ראיותיה, אלא הפסיקה לראות כלל ביום עשרים שהיתה קבועה בו, שבדקה ולא ראתה (כנדרש בס' קפד) **[וכך קרה בשלוש עונות]**, אינה חוששת יותר ליום עשרים לעולם והיא נחשבת כמסולקת דמים ליום עשרים.

באור הגי' יוסף והמחבר והט"ז – הטור לא גרס שהפסיקה לראות ג' עונות, אך מדובר במקרה זה שלא ראתה ג' עונות כלומר ג"פ כ' יום, ולכן לא חוששת לעולם להפלגה שהיתה רגילה, **כי היא כמסולקת דמים.**

אבל אם הפסיקה פעם או פעמיים ממשיכה לחשוש להפלגה בזמנים שהיא ראויה לראות, אע"פ שבהפלגה הקודמת לא ראתה (אם יש וסת כל כ' יום ולאחר כ' יום לא ראתה, תחשוש לאחר מ' יום וס' יום וכו') כמו בעלת וסת ליום החודש שפעם אחת דילגה ולא ראתה, שחוששת ליום החודש גם בפעם הבאה עד שלא תראה אותו ג' פעמים. וכך פסק המחבר כאן וכך הסביר הב"י את הטור שגרס בדבריו "וה"ה", **וכך פסק הט"ז.**

באור רש"ל, ב"ח, סדר טהרה. ש"ך – גרס "ואם", היינו שאין הטעם משום שהיא מסולקת דמים, ולא מדובר כאן שהפסיקה ממש ג' עונות, אלא אפילו הפסיקה פעם אחת מהוסת קבוע לא חוששת לאותו היום לעולם, כי כיון שהפסיקה ולא ראתה לאחר הפלגת כ', אין כאן יותר הפלגת כ' ואם נחוש זה כבר הפלגת מ' או ס'. **לכן אם שינתה ראיותיה ליום ל', חוששת מסוף ל' ליום כ' שאחריו (שהוא יום נ') כמו שראינו בסעיף הקודם ולא ליום מ'. ואם הפסיקה ולא ראתה כלל לא תולים במה שלא בא לעולם עוד, ולכן אם עבר יום כ' לא חוששת עוד לא ליום כ' ולא לעונה בינונית כלל עד שתראה שוב** ואז תחשוש ליום כ' מיום שתראה שמא תפליג כשיעור זה.

ואין דין זה דומה להפסקת וסת החודש שחוששת ליום החודש עד שלא תראה בו ג"פ, כי דין פוסקת מלראות נלמד מק"ו מדין שינתה וסתה מהפלגת כ' להפלגת ל' שרק כשמגיע יום כ' לראית ל' אסורה ולא ביום מ'. כלומר, חוששים ליום שראתה ולא ליום שלא ראתה.

ט"ז – תמה על פרושו של רש"ל מכמה סיבות:

1. הטור לגבי חזרה לראות כתב "בין אם פסקה מלראות או ששינתה בראיות שאינו שוות", וכמו שבשינוי מדובר בשלוש פעמים כך גם בפסקה, מדובר שפסקה ג' עונות, וכמו שהסביר רש"ל בעצמו לקמן לגבי חזרה לראות, שתמיד חוששת להפלגת כ' מסוף ראיותה האחרונה, וא"כ ה"ה כאן שאין הבדל בין הפסיקה עונה אחת או שלוש.
2. הטור כתב "הפסיקה ולא ראתה משעבר עליה יום עשרים", ומכילות הלשון של "הפסיקה" ו"משעבר עליה", משמע שמדובר על ג' עונות, שלא ראתה בים כ' ואח"כ הפסיקה עוד ג' עונות אחר שעבר יום הכי ולא ראתה כלל.
3. לפי רש"ל יהיה חילוק בין וסת החודש לוּסַת ההפלגה, שבוסת החודש חוששת כל פעם לחודש הבא עד שיעברו שלושה כאלה, ובוסת ההפלגה לאחר הפלגה אחת שלא ראתה, לא חוששת יותר להפלגות עד שתראה (ואז תחשוש להפלגה שהיתה רגילה). וזה תמוה כי הטור כתב שעקירת וסת החודש דינו כעקירת וסת ההפלגה, וא"כ משמע שדינם שווה לגמרי!
4. מלשון הרשב"א משמע שרק אם הפליגה שלוש פעמים נקבע וסת ההפלגה, ואם לא נקבע שוב אינה חוששת לו כשלא ראתה. משמע שדוקא אם לא נקבע הוסת כלל אינה חוששת לו יותר, אבל אם נקבע כבר אחר שלוש הפלגות, אז גם לא ראתה אחרי הפלגה אחת, ממשיכה לחשוש להפלגות.
5. הרשב"א הסביר שמה שחוששת כ' יום לאחר ששינתה והפליגה ל', כי עכשיו שינתה לרחק ולכן לא חוששים לאחר מ' יום כי זה יהיה הפלגה של י' ימים והיא לא חשודה לקרב. משמע שאם לא ראתה כלל ממשיכה לחשוש ליום מ' וליום ס' וכו'.
6. לא הבין את חילוק הרש"ל בין וסת החודש לוּסַת ההפלגה. בוסת החודש אם לא ראתה פעם אחת, עדין חוששת ליום החודש בחודש הבא, כי אומרים שדרך מקרה לא בא הוסת. וא"כ מדוע לא נאמר כך גם בוסת ההפלגה, שבמקרה לא ראתה לאחר הפלגה אחת, אבל אולי תראה שוב לאחר שתי הפלגות. ואין זה דומה למעוברת ומניקה שמסולקת כל דמים וצריכה לקבוע וסת חדש, אבל כאן היא בתוך עונתה שלא נקטרה ג' פעמים.

למסקנה הסיק הט"ז כמו באור הבית יוסף, שמדובר שעבר הוסת קבוע ג"פ (ג' עונות) ולא ראתה, אבל קודם שעבר ג"פ חוששת לו כמו וסת החודש, ואם לא ראתה ביום כ' השני (לאחר מ' יום) חוששת לשלישי (לאחר ס' יום).

הש"ך בנקודות הכסף האריך לדחות את ראיות הט"ז:

1. לשון "אם פסקה מלראות" מלמד דבר אחד ולשון "ואם הפסיקה ולא ראתה" מלמד דבר אחר. לשון "ואם הפסיקה" מלמד שאע"פ שהפסיקה פעם אחת לאחר כ' יום חוששת יותר לעולם, ולשון "בין אם פסקה מלראות" מחדשת שאע"פ שפסקה ג' עונות לא נקטר ממנה לגמרי עד שתקבע וסת אחר, ואם לא קבעה, בראיה אחת חוזרת לוּסַתה הראשון. אך ודאי שלא מלמד כמו שאמר הט"ז.
2. לענין עקירה וסת החודש שווה לוּסַת ההפלגות, שאם הפסיקה ולא ראתה ג' עונות או שינתה ג"פ נקטר הוסת, אבל כשהפסיקה ולא ראתה ביום כ' פעם אחת, לא חוששת להפלגת כ' נוספת, כלומר ליום מ', אך לא נקטר הוסת וכשואה מתי שרואה חוזרת לחשוש להפלגת כ' מיום הראיה. וכנ"ל בוסת החודש שלאחר דילוג אחד ממשיכה לחשוש ליום החודש עד שתדלג ג"פ. וא"כ הם שוים. ואם עקרה ג"פ כשחוזרת ורואה לא חוששת ליום כ' וא"כ תפליג פעם אחת כ' יום ותראה.
3. למד מהרשב"א הפוך, שעיקר כוונתו שחוששת לכ' יום מהפלגת ל' החדשה כי האורח לא היה רגיל לבוא בפחות מ' יום. ומשמע שה"ה הפוך שגם לא רגיל לבוא ביותר מ' יום, ולכן אין סיבה שתחשוש ליום מ' כאשר לא ראתה כלל.

4. חילוקו של הרש"ל מובן, שבוסת החודש שהכל תלוי ביום החודש, אפשר לומר שבחודש אחד זה מקרה שלא ראתה, אבל בוסת הפלגות שלא ראתה לאחר הפלגה אחת, אם תראה לאחר מי יום זה כבר הפלגה של מי יום. וא"כ החילוק ברור.
לכן הסביר הרש"ל כמו הסבר הרש"ל.

דין אשה שחזרה לראות בוסתה הקבוע

האב"ד, שו"ת, מחבר

1. אם לאחר השינוי או ההפסקה (היינו המקרים הנ"ל) חזרה לראות ביום הוסת הראשון (כלומר שראתה בשיעור ההפלגה שהיתה רגילה קודם לכן לאחר יום ל"ד או ליום האחרון שראתה בו – פת"ש בשם חוות דעת, ואפילו אחר שנים רבות – חת"ס), חוזרת לחשוש לו כי עדין לא נעקר וסת הראשון ממקומו, **כי וסת הראשון לא נעקר לעולם עד שתקבע וסת חדש בשלוש ראיות שוות**, וכאן הפסיקה לראות ביום הקבוע או שינתה לראיות שאינן שוות, אבל לא קבעה וסת חדש בשלוש ראיות שוות.
הש"ל – הסביר שכאן אם הפסיקה ג' עונות, חוששת ליום כי מסוף ראייתה האחרונה **אבל לא חוששת להפלגת ג' עונות כי היא נקראת מסולקת דמים**. ואם הפסיקה עונה אחת או שתיים או שינתה ראייתה, חוששת להפלגת כי מסוף ראייתה הנוכחית **ובנוסף גם להפלגה החדשה, כמו שאמרנו לעיל (סעי' יד') שזה זה אסורים**, ולכן חוששת ליום כי אחר הראיה וגם ליום ל'. וה"ה ליום מי וליום נ'.
ט"ז – **הט"ז הקשה** ע"פ מה שפרש בסעיף הקודם שמדובר כאן בהפלגת הימים, מכי יום לכי יום, ומדובר שהפסיקה לראות לגמרי, איך בראיה אחת חוזרת לוסתה הראשון, הרי צריכה לראות לפחות פעמים ושיהיה ביניהם הפלגת כי יום!
הט"ז הסכים לרש"ל שמה שכתב הטור שחזרה לראות הכוונה בכל מקרה לגופו, שבשינתה ראייתה וחוזרת, היינו חוזרת לראות מאז ראייה אחרונה בשיעור ההפלגה הראשון שהוא כי יום. ובהפסיקה לגמרי בכל מקרה שתראה חוזרת לאחר ראייה אחת לוסת הראשון ותחשוש ליום כי שאחרי שבו היתה רגילה לדלג, כמו שפסק המחבר בסוף הסימן בסעי' לד' שאם חוזרת אחר שלא ראתה הרבה זמן לראות בוסתה הראשון חזר לקביעותו. וכן הדין גם בוסת החודש, **ולכן לכאורה דברי המחבר מיותרים**.
הט"ז כתב שלשון המחבר היא שלא בדקדוק, כי מדבריו משמע שחוזרת לוסת הראשון, כלומר שראתה פעמים בהפלגה, וזה אינו כי בראיה אחת כבר חוששת.
חוו"ת דעת – הסכים לרש"ל והחמיר יותר שאף אם הפסיקה ג' עונות וחזרה לראות חוששת כעת גם לוסתה הראשון וגם להפלגה של ג' עונות.
ש"ת בגמרות הנספח – **דחה את הבנת רש"ל וט"ז** שכשהפסיקה לראות אז בראיה אחת חוזרת לוסתה, כי מכיון שנעקר הוסת בג"פ לא חוששת לו יותר עד שתפליג בשיעור שהיתה רגילה, ולכן **כתב שחייבת שתי ראיות לאחר ההפסקה כדי לקבוע מחדש את וסת ההפלגות** ואין דין זה דומה למעוברת ומניקה שלא נעקר וסתו, **ודברי המחבר בדקדוק זך ונמרץ שחוזרת לראות בוסת הראשון, כלומר פעמים בהפלגה שווה לוסת הראשון. סדרי טהרה הסכים עם דעת הרש"ל**.
2. כמו שלמדנו לענין עקירת וסת ההפלגה ה"ה גם לעקירת וסת החודש: היתה רגילה לראות בא' בחודש ועבר א' ולא ראתה (או שינתה לראיות שאינן שוות), חוששת לא' עד שיעברו עליה שלוש פעמים א' בחודש ולא תראה. עברו שלושה כאלו ולא ראתה, אינה חוששת יותר לא' בחודש לעולם. ואם חזרה וראתה בא' בחודש, חזר הוסת למקומו, עד שתקבע וסת קבוע ביום אחר.
מהרש"ל, ג"ת, ש"ת – דוקא בוסת הימים כגון בר"ח הדין כן, שחוששת שלוש פעמים לר"ח, אבל בוסת ההפלגות כגון שהיתה רגילה לראות כל ל"ב ימים, ולא ראתה פעם אחת אחרי ל"ב, לא חוששת ליום ס"ד, אלא ליום ל"ב אחר הראיה הקרובה עד שיעברו שלוש פעמים שלא תראה בהפלגה של ל"ב יום כמו שבארנו לעיל באריכות.
ט"ז – לעיל ראינו בשיטתו שאין הבדל בין וסת החודש לוסת ההפלגה בענין זה.
גמרא ג' הנהגה – דן לגבי אשה שיש לה וסת קבוע ליום בחודש ודילגה פעמים, ואח"כ היתה מעוברת ומניקה, ולאחר שהסתיימו ימי העיבור וההנקה שוב לא ראתה ביום החודש, האם הוא מצטרף לשני ימי החודש הקודמים לעקור את הוסת. לדעת המחבר בסעי' לד' ע"פ הרשב"א שמיד לאחר הימים הללו חוששת לוסת המקורי לא חוששת יותר, כי דילגה. ולדעת הרמב"ן שם (יש מגדולי המורים) שחוששת רק לאחר שראתה פעם אחת, לא שייך הדין הזה. **לכן הסיק הנוב"י, שאם אחר ההנקה לא ראתה כלל ביום החודש או ראתה ביום כלשהו שאינו יום החודש ושוב הגיע יום החודש ולא ראתה, א"צ לחוש לוסת הראשון כלל לכו"ע**.

סעיפים יז'-יח'

גמרא – "אמר רב הונא: קפצה וראתה, קפצה וראתה, קפצה וראתה שלוש פעמים, קבעה לה וסת. למאי? אילימא לימים (לחודייהו), שקפצה וראתה ג"פ ביום ראשון וקבעה וסת לימי ראשון אפילו בלא קפיצה), הא כל יומא דלא קפיץ לא חזאי! אלא לקפיצות. והתניא: כל שתקבענו מחמת אונס אפילו כמה ימים לא קבעה לה וסת. מאי, לאו לא קבעה לה וסת כלל? לא, לא קבעה לימים לחודייהו ולקפיצות לחודייהו, אבל קבעה וסת לימים ולקפיצות. לימים לחודייהו, פשיטא? אמר רב אשי: כגון דקפיץ בחדא בשבא וחזאי, וקפיץ בחד בשבת וחזאי ובשבת קפצה ולא חזאי ולחד בשבת חזאי בלא קפיצה, מהו דתימא, אילגאי מילתא למפרע דיומא הוא דקגרים ולא קפיצה, קמ"ל דקפיצה נמי דאתמול גרמא, והאי דלא חזאי, משום דאכתי לא מטא זמן קפיצה.
לישנא אחרינא א"ר הונא: קפצה וראתה, קפצה וראתה, קפצה וראתה, קבעה לה וסת לימים ולא לקפיצות. היכי דמי? א"ר אשי: דקפיץ בחד בשבת וחזאי, וקפיץ בחד בשבת וחזאי ולחד בשבת חזאי בלא קפיצה, דהתם איגלאי מילתא דיומא הוא דקגרים". (נדה יא.)

הש"י. ה"ה. טור – וסת הקפיצות הוא שכל יום שקופצת מחזיקים אותה כרואה ואפילו בשאר ימות השבוע ולא בימים מסודרים, כי במעשה קפיצה לבד אפשר לתלות וסת. ולכן, אם קפצה וראתה פעמים ביום מסוים, ואח"כ קפצה וראתה ביום אחר קבעה וסת קפיצות בלבד ולא ימים. ומה שתראה הגמרא את דברי רב הונא: "לא קבעה לימים לחודיהו ולקפיצות לחודיהו, אבל קבעה וסת לימים ולקפיצות", זה רק תשובה לגמרא לתרץ את הברייתא, אבל זה לא אוקימתא לדברי רב הונא שלא דיבר כלל בוסת המורכב אלא בוסת פשוט של קפיצות בלבד.

ויש וסת קפיצות שהוא תלוי גם בימים וגם במעשה, כגון שקפצה שלוש פעמים בא' בחודש או ביום ראשון וראתה, ואם ראתה כך לאחר שלוש פעמים קבעה וסת לימים ולקפיצות. ואע"פ שהגיע אח"כ שוב יום ראשון או א' בחודש ולא קפצה ולכן לא ראתה או שקפצה וראתה ביום שני, אינה חוששת לזה, כי קבעה רק לקפיצות ביום ראשון או בא' בחודש.

הבנו חננאל, תוספות, השב"א, רמב"ם, מהר"ם מרוטנבורג, מגיד משנה – חלקו וסברו שוסת הקפיצות הוא **רק** בימים מסודרים וזהו וסת מורכב (ימים וקפיצות). והרשב"א דחה את ראיות הר"ה, שרב הונא ודאי מדבר בוסת מורכב, כתרופך הגמרא. והבהיר הבית יוסף ע"פ הגה"מ, שגם לדעות אלו, אם רואה וסת מחמת אונס, כגון שקפצה או בזמן שעושה צרכיה, אמנם אינה קובעת וסת כך, אבל חוששת לזה כשארע לה כך שלוש פעמים. ומדובר ודאי כשידעה שהדם בא מן המקור, וע"ע בזה בס' קצא.

האם הלכה כלישנא קמא או לישנא בתרא?

מגיד משנה בהבנת הרמב"ם, הרמב"ן – לישנא בתרא חולקת על לישנא קמא, ופסק כלישנא בתרא להחמיר שאם קרה שראתה פעמים ביום ראשון כשקפצה ואח"כ ראתה ביום ראשון בלא קפיצה היום גורם ולא הקפיצה. **המב"ו בה"א, האב"ד, השב"א, רא"ש, טור** – מכיון שוסתות דרבנן אז פסק להקל כשתי הלשונויות כי אין מחלוקת ביניהן, ולכן אם ראתה פעמים ביום ראשון בקפיצה ובשבת שלישית קפצה ולא ראתה ולמחר בראשון ראתה, קבעה לה וסת לימים ולקפיצות, ואומרים שהקפיצה גרמה לה כלישנא קמא.

מחבר

1. פסק כרמב"ם וכראשונים (ולא כר"ה), שכל וסת שבא מחמת אונס כגון שקפצה וראתה, אפילו ראתה אותו כמה פעמים אינו וסת, כי מפני האונס ראתה.
2. **המ"א** – אם קבעה את וסת האונס לימים קבועים, אז קובעת וסת המורכב לימים וקפיצות (עיין לקמן). **ופסק כהגה"מ**, שמ"מ לוסת האונס חוששת פעם אחת כמו לוסת שאינו קבוע כאשר ראתה מאונס שלוש פעמים.
3. **ש"ך** – אבל אם קפצה וראתה פחות מג"פ לא צריכה לחשוש כלל אפילו פעם אחת. וכל זה לקפיצות לבד, אבל אם קפצה וראתה ולאחר כי קפצה וראתה, חוששת לעוד כי יום לוסת ההפלה שהוא יהיה מורכב כמו שחוששים לוסת ההפלה לבדו. וראיה לזה מס' קפז סעי' י"א שאם ראתה דם מחמת תשמיש מחצי שנה לחצי שנה, אסורה לשמש כיגיע שוב חצי שנה מראית דם אחרון. וכן אם קפצה וראתה בט"ו בניסן וכנ"ל בט"ו באייר, שחוששת לט"ו בסיון אם תקפוץ משום וסת החודש. ואם לא תקפוץ ביום החודש או ביום ההפלה לא חוששת כלל (משא"כ בפיהוק שחוששת בלא זה, כי כאן ע"י אונס בא לה).
4. פסק כרמב"ם וכרמב"ן שפסקו כלישנא בתרא, שאם קפצה וראתה ביום א' וקפצה וראתה ביום א' שלושה שבועות אח"כ, ואח"כ קפצה בשבת יום קודם ולא ראתה וביום ראשון למחרת ראתה, קבעה לה וסת לימים ולא לקפיצות, ונקבע יום ראשון בשבוע כל כי יום, כי היום גרם ולא הקפיצה.
5. **ש"ך** – תמה על המחבר והרמ"א למה לא הזכירו את דעת רוב הראשונים שחלקו על זה, וסבר שבמקרה זה קבעה וסת ביום ראשון לימים ולקפיצות, כי קפיצת שבת גרמה לראיה ביום ראשון. **ויש נפק"מ בזה**, שלרמב"ם שזה וסת ימים בלבד, נעקר כשרואה ג"פ ביום אחר, ולשאר הראשונים שמקלים, גם אם תראה ג"פ ביום אחר, כיון שלא קפצה בהם לא נעקר הוסת המורכב.
6. **ט"ז** – הקשה שלכאורה פסקי המחבר סותרים זה את זה, שבסעי' כי פסק שאם פיהקה בר"ח פעמים וראתה ואח"כ פיהקה לא בר"ח וראתה הובר הדבר שהפיהוק גרם לה לראות, וכאן משמע שאין וסת לקפיצות, כי לא הקפיצות גורמות!
7. **הט"ז תרץ**, שראיה בעקבות פיהוק לא נקרא אונס אלא מצד טבע האשה, ולכן פיהוק של אתמול יכול לגרום לראות למחר וכו'. **וכן תרץ הש"ך** לקמן בסעי' כ'.
8. פסק כרב הונא, שאם קפצה וראתה ביום ידוע כגון ר"ח או יום ראשון וראתה כך ג"פ קבעה לה וסת לימים ולקפיצות וחוששת כל פעם שתקפוץ באותו זמן וזהו וסת המורכב. ולכן, אם הגיע יום א' או ר"ח ולא קפצה לא חוששת או שקופצת ביום אחר ג"כ לא חוששת.
9. **ש"ך** – ומשתחררת מוסת זה כאשר תקפוץ באותו זמן ידוע ג"פ ולא תראה.

סעיף יט'

משנה – "אלו הן הוסתות: מפקת ומעטשת וחוששת בפי כרסה (נגד טבורה) ובשיפולי מעיה (בית הרחם) ושופעת וכמין צמרמורת אוחזין אותה, וכן יצוא בהן. וכל שקבעה לה שלוש פעמים הרי זה וסת". (נדה סד).

גמרא – "אמר רבה בר עולא: לאתויי אשה שראשה כבד עליה ואבריה כבדים עליה ורותחת וגושה (אכילה גסה ונפיחות בטן). אמר רב הונא בר חייה אמר שמואל: הרי אמרו לימים שנים, לוסתות אחת, למה שלא מנו חכמים שלושה. למה שלא חכמים שלושה, לאתויי מאי? אמר רב יוסף: לאתויי ראשה כבד עליה ואבריה כבדים עליה ורותחת וגושה. א"ל אביי: מאי קמ"ל מתניתין היא, דהא פרשה רבה בר עולא: אלא אמר אביי: לאתויי אכלה שום וראתה, ואכלה בצלים וראתה, כססה פלפלים וראתה..."

אמר רב יוסף: לא שמיע לי הא שמעתא (של שמואל שאמר לימים שנים ולוסתות אחד). אמר ליה אביי: את אמריתא ניהלן, ואהא אמריתא ניהלן: היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר... שאין אשה קובעת לה וסת עד שתקבענה שלוש פעמים. ואמרת לן עלה: **אמר רב יהודה אמר שמואל: זו דברי רבן גמליאל בר רבי שאמר משום רשב"ג, אבל חכמים אומרים ראתה אינה צריכה לא לשנות ולא לשלש**. ואמרינן לך: לשנות אמרת לך, לשלש מיבעיא? ואמרת לן לשנות בוסתות, לשלש בימים...". (נדה סד:)

מה הכונה מפהקת?

רש"י בגדה – פושט זרועותיו מחמת כובד. **רש"י בשבת (קלו:)** – אדם הפותח פיו. **רבנו חננאל** – אדם המוציא קול דרך הגרון מתוך מאכל שאכל. **רש"י** – כולם נכונים, שכל חוש שינוי הגוף, כיון שהחזקה בו הוא סימן להתעוררות עקירת הדם.

כמה פעמים צריכה לראות כדי לקבוע וסת? רשב"ג, רש"י – מכל המקומות משמע שהלכה כרבן שמעון בן גמליאל ושמואל סובר כמותו (שהרי אמר ש"אמרו לימים שנים ולוסתות אחת" אבל הוא סובר בכולם שלוש פעמים), ולכן הוסת לא נקבע אלא לאחר שראתה כך שלוש פעמים.

שיעור הפיהוק או העיטוש שגורם לוסת: תוספות, רש"י – מדובר שמפהקת או מתעטשת שעה או שתיים או הרבה פעמים בשעה שרגילה לראות, אבל פיהוק אחד או עיטוש אחד או שנים לא קובע וסת.

קביעותו של וסת הגוף

רש"י, רשב"ג – וסתות הגוף אינם תלויים בזמן קבוע או בימים קבועים, אלא בכל פעם שתראה כך זה וסת. ואם בא וסת הגוף לזמן ידוע כגון מר"ח לר"ח או מעשרים יום לעשרים יום, קבעה זמן לימים ולגוף יחד, ואם הגיע העת ולא היה לה מיחוש או שבא המיחוש לא ביום הקבוע, אינה חוששת. **והסביר הרשב"ג**, שאם קבעה לימים ולמיחוש וראתה ע"י מיחוש לא בזמן הקבוע או בזמן הקבוע בלא מיחוש, אינה חוששת לו לוסת קבוע אלא לוסת שאינו קבוע. כלומר, שאם לא בדקה ולא ראתה טהורה. **ומ"מ חוששת לו פעם אחת ליום הקבוע וכן לפיהוק הבא שלא ביומו (כמו וסת שאינו קבוע)**. **מגיד משנה ע"פ הרמב"ם** – נראה מדברי הרמב"ם שהוא חולק וסובר שאין וסת הגוף בלא תלות בימים, והמשנה הודיעה שבוסת הקבוע באים מקרים אלו בזמנים הידועים, ונפק"מ שאם רואה דברים אלו שלוש פעמים, אזי חוששת בעונתה הקבועה רק לשעה שבה היא מפהקת או מתעטשת.

מחבר

1. פסק כמשנה שיכול להיקבע וסת ע"י מקרים שארעו בגופה, כגון שמפהקת (כרא"ש שפסק ככל הפרושים, היינו כאדם שפושט זרועותיו או פותח פיו מחמת כובד או שמוציא קול דרך הגרון) או מתעטשת דרך מאה או חוששת בפי כרסה ובשיפולי מעיה או שאחזוה צירי הקדחות או שראשה ואבריה כבדים עליה (כרבה בר עולא), בכל אלו אם יארע שלוש פעמים וראתה, קבעה לה וסת, שבכל פעם שהיא חוששת שדברים לו יקרו אסורה לשמש שמא תראה.
2. כתוספות, שכדי שהוסת יקבע צריך שתעשה כן הרבה פעמים זה אחר זה (כי אחרת אין וסת ודרך העולם כך), ואם ארע שלוש פעמים שבכל פעם שעשתה אחד מאלו ראתה, הרי זה וסת.
3. **רש"י** – וראיה בעקבות מקרים אלו אינם אונס, להבדיל מקפיצה בסעי' יז' שהיא אונס ולא קובעת בזה וסת (אלא רק אם הוא מורכב עם ימים). כרא"ש והרשב"ג, שכל וסתות הגוף אין להם זמן ידוע, אלא בכל פעם שיקרה לה אחד מאלו הדברים הוא וסת. ואם בא וסת הגוף לזמן ידוע כגון מר"ח לר"ח או בהפלגה של כ' יום, קבעה וסת לזמן ולגוף. ואם הגיע הזמן בלא המיחוש בגוף או המיחוש בגוף ולא בזמן הקבוע לא חוששת (כוסת קבוע, אבל כוסת שאינו קבוע חוששת וצריכה פרישה ואם עבר ולא ראתה ולא בדקה טהורה).
- רמ"א** – וכל זה שלא חוששת כשהגיע אחד מהם זה דוקא לאחר שקבעה וסת לשניהם הימים והגוף, אבל קודם קביעות הוסת שלוש פעמים חוששת פעם אחת לכל אחד בנפרד כי אינה יודעת איזה מהם יקבע.
- ט"ז, רש"י** – הסיקו מהרמ"א שכשתקבע הוסת לגוף ולימים ויקרה אחד מהם לא חוששת כלל לא לוסת המקרה ולא לוסת הימים אפילו כוסת שאינו קבוע, אבל כשלא קבעה שניהם יחד חוששת לכל אחד בפני עצמו כדלקמן בסעי' כא'. (וזה לא כדברי הב"י שכאשר מגיע הזמן בלא המיחוש או המיחוש בלא הזמן חוששת לו כוסת שאינו קבוע)
- פתח תשובה בשם חוות דעת** – חלק על הש"ך והסכים עם הבית יוסף וכתב שגם אם קבעה וסת לשניהם יחד, חוששת בכל מקרה לוסת הימים כמו וסת שאינו קבוע, שבאותו יום אסורה, ואם עבר היום ולא ראתה ולא בדקה מותרת. והרמ"א התיר רק בבא המיחוש ולא היום שלא חוששת כלל אפילו לוסת שאינו קבוע.

סעיפים כ'–כא'–כב'

רשב"ג, רש"י, מחבר

1. פיהקה שתי פעמים בראש חודש וראתה ואח"כ פיהקה שלא בראש חודש וראתה, הוברר הדבר שאין ר"ח גורם אלא הפיהוק, וקבעה וסת פיהוק לבדו.
2. וכן אם בפעם השלישית ראתה בר"ח בלא פיהוק, הוברר שלא הפיהוק גורם אלא ר"ח, וקבעה וסת בר"ח לבדו.

3. אבל אם פיהקה פעמיים בר"ח וראתה ופיהקה בכ"ט ולא ראתה ובר"ח ראתה בלא פיהוק, קבעה לה וסת לפיהוק של ר"ח, כי פיהוק של אתמול גרם לראית ר"ח.
- הרישעה. עט"ז. מעדגז. מלז. ש"ז** – אע"פ שבסעי' יז' לגבי קפיצות אמרנו שהיום גרם לה, כאן אומרים שהפיהוק גרם לה, כי קפיצה מחמת אונס הוא בא ופיהוק הוא טבע האשה. **וכן תרץ הט"ז** שם בסעי' יז' ע"ש.
- וכל הדברים אלו נלמדים מוסת הקפיצות** לעיל בסעי' יז' וכפי שנפסק שם כלישנא בתרא וכלישנא קמא. ואע"פ שבוסת הקפיצות הרשב"א סובר שאין הוא גורם לבדו לקביעות, מ"מ גבי פיהוק יש קביעות וסת רק לפיהוקים ולכן אפשר שיוברר הדבר שאין ר"ח גורם אלא הפיהוק.
4. פיהקה בר"ח וראתה, וחזרה ופיהקה בתוך ימי החודש חוששת לאותו פיהוק **ואסורה לשמש עד שתבדוק**, כי לכל וסת חוששת פעם אחת ויש חשש שמא תקבע וסת פיהוק בלא זמן ידוע. ואם בדקה ולא ראתה, לא חוששת לפיהוק אלא לפיהוק בראש חודש הבא בלבד, כי נעקר בפעם אחת. ודבר זה נלמד ג"כ מוסת הקפיצות שאיגלאי מילתא למפרע שהיום גורם.
- ש"ז** – ולא חוששת לעונה בינונית כמו כל אשה שאין לה וסת קבוע, כי מחודש לחודש הוא עונה בינונית.
- ט"ז** – **הקשה מדוע צריכה לבדוק**, הרי נפסק בסעי' ד' שוסת שאינו קבוע ולא בדקה ולא ראתה, מותרת כי עברה עונתה? **ותרץ הט"ז**, שטבע האשה לפהק או בזמן הוסת או בסמוך לו ולכן כשמפקת יש סברה טובה שראתה ולכן חמור יותר מסתם וסת שאינו קבוע שבו אם לא בדקה ולא ראתה לא חוששת לו יותר.
- הש"ך בנקודות הכסף כתב** שמעיקרא אין קושיה, שכאן החשש מתחיל לאחר הפיהוק ולכן אחר שפיהקה חייבת לבדוק ואסורה לשמש קודם, אבל בסתם וסת שאינו קבוע שתלוי בזמן, מיד אחר הזמן אם לא הרגישה מותרת, כי עבר הזמן הידוע. וכן בפיהוק, אם עבר זמן רב אחר הפיהוק ולא הרגישה, ג"כ מותרת.
5. [אם פיהקה בפעם שלישית שלא באותו יום יש לחשוש לפיהוקים, שמא תקבע וסת פיהוקים בלבד בלא יום קבוע או שמא תקבענו ליום שהתחילה לפהק ולראות, ולכן חוששת לשניהם: ליום שבו התחילה לפהק וגם לפיהוק הבא. ואע"פ שאין וסת קפיצות לבדו לפי הרשב"א, מ"מ זה רק בקפיצות שהם אונס, אבל בפיהוקים לכו"ע יכולה לקבוע וסת לזה בלבד]
6. ה"ה כאשר פיהקה היום ובסוף שלושים, צריכה לחוש לכל פעם שתפק, שמא תקבע רק לפיהוק.
7. פיהקה לסוף עשרים ולא ראתה (או לכל יום אחר לפני יום השלושים), לא חוששת עוד לוסת פיהוקים לבדו, כי נעקר בפעם אחת, אבל צריכה לחוש לסוף יום שלושים, שמא תקבע וסת הימים (או וסת המורכב מפיהוקים וימים). וכמובן שחוששת ליום הקבוע בחודש שפיהקה בו כמו שראינו לעיל.
- היוצא מכל הנ"ל: מי שפיהקה וראתה צריכה לחוש לג' מיני וסתות: לפיהוק, ליום הקבוע בחודש ולהפלטת הפיהוקים.**

סעיף כג'

גמרא – "אמר רבה בר עולא: לאתוויי אשה שראשה כבד עליה ואבריה כבדים עליה ורותחת (יש לה חום) וגושה (אכילה גסה ונפחיות בטן ומקיא). אמר רב הונא בר חייה אמר שמואל: הרי אמרו לימים שנים, לוסתות אחת, למה שלא מנו חכמים שלושה. למה שלא חכמים שלושה, לאתוויי מאי? אמר רב יוסף: לאתוויי ראשה כבד עליה ואבריה כבדים עליה ורותחת וגושה. א"ל אביי: מאי קמ"ל מתניתין היא, דהא פרשה רבה בר עולא! אלא אמר אביי: לאתוויי אכלה שום וראתה, ואכלה בצלים וראתה, כססה פלפלים וראתה..." (נדה סד:)

טור – לא הזכיר את ההלכה שרותחת, גושה, אכלה שום, בצל וכססה פלפלים וראתה שקבעה לה וסת הגוף.

הבית יוסף תמה על הטור, מדוע לא הזכיר רותחת, גושה, אכלה שום, בצלים וכססה פלפלים: **ותרץ**, אפשר לומר שסבר כרשב"א שג"כ לא הזכיר אותם וכתב את המילים כיוצא בזה לכלול גם אותם. **ואפשר שהרשב"א** לא הזכיר רותחת וגושה, כי אולי לשיטתו רותחת וגושה זה היינו הך, שמתחממת וגושה, וגושה זה כאדם שפותח פיו מחמת כובד, ולכן לא הוצרך להזכיר זאת שוב.

אמנם תמה הבית יוסף על הרשב"א עצמו, מדוע לא הזכיר אכלה שום, בצלים וכססה פלפלים: **ותרץ הב"י**, שהרשב"א לשיטתו שסובר שוסת קפיצות לבדו אינו וסת, אלא כאשר הוא סדור לימים, ואכילת שום, בצל ופלפלים הם נחשבים כאונס כמו טורח של קפיצה. וה"ה שהגמרא היתה יכולה לומר לאתוויי קפצה וראתה, כי שניהם לא נקבעים כוסת, אא"כ באו ביום ידוע והגמרא נקטה רק דבר אחד. וכך כתוב מפורש ברשב"א בתורת הבית הארוך, בקפיצה או באכילת שום, בצל ופלפל היא קובעת רק בהרכבת ימים ומעשה.

אלא שכעת קשה על הטור, שסבר שיש וסת קפיצות גם בלא קביעות ימים, וא"כ מדוע לא הזכיר אכילת שום, בצל וכסיסת פלפלים: **ותרץ הב"י** את דברי הטור, שתוספת זו של אכילת בצל, שום ופלפלים נאמרה ע"י רב הונא בר חייה בשם שמואל, ומכיון שנדחו דבריו לענין ימים שנים ווסתות אחד, נדחו דבריו גם לענין אכילת שום, בצל וכסיסת פלפלים.

רא"ש, מרדכי, רבנו ירוחם – כתבו מפורש שוסת גופה שנקבע בשלוש פעמים זה גם כשרואה לאחר אכילת שום, בצל וכסיסת פלפלים.

גמ"א – אכלה שום וראתה או אכלה בצל וראתה או אכלה פלפלים וראתה, **הביא כ"א את דעת הרא"ש והמרדכי** שקבעה וסת לראות כשאוכלת דברים חמים. **והביא כ"א את דעת הרשב"א**, שדינה כקופצת וקובעת וסת רק עם מורכב ימים. **והביא כ"א את דעת התוספות**, שקובעת את הוסת אפילו בלא ימים שונים כמו וסת הפיהוק.

גר"א – לכל הדעות ודאי שקבעה וסת רק אם אכלה את אותו המאכל ג"פ וראתה, אך א"א לצרף מאכלים שונים ולומר שזהו וסת לכל הדברים החמים.

צרוף מקרים שונים לוסת הגוף

השב"א, מחבר – כל אלו הוסתות שנקבעים ע"י מקרה שקרה לה, אין ארוע אחד מצטרף לחברו, ולכן אם פיהקה שלוש פעמים וראתה בכל פעם או התעטשה שלוש פעמים וראתה בכל פעם, קבעה וסת. אבל אם פיהקה פעם אחת והתעטשה פעמים, אין מצטרפים לקבוע וסת הגוף.

סעיפים כד'–כה'

משנה – "היתה למודה להיות רואה בתחלת הוסתות, כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות, כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות, כל הטהרות ששעשתה בתוך הוסתות טהורות..."

הא"ש בשם הראב"ד, רמב"ן – וסת הגוף שהוקבע שלוש פעמים **לזמן ידוע**, כשיגיע אותו היום שקבעה בו וסת אם תפקק, צריכה לפרוש מבעלה כל אותה עונה כמו וסת הימים (כלומר כל אותו היום). אבל וסת הפיהוק **לבדו** ללא קביעות ימים, לא צריכה לפרוש כלל אלא בשעת הפיהוק או הפיהוק. ומשעבר אותו זמן שרגילה לראות (שעה או שעות) ולא ראתה בודקת ומשמשת את ביתה.

השב"א – הרחיב ע"פ המשנה הנ"ל, שבוסתות של עיטושים ואכילות **שאינם תלויים בימים**, אם רגילה לראות עם התחלת הוסת, חוששת לכל המשכת הוסת אע"פ שלא ראתה בתחילתו שמא תראה באמצעו או בסופו, ואם רגילה לראות בסוף הוסת, חוששת רק בסוף הוסת. **ובזה וסת הגוף קל משאר וסתות, שבשאר וסתות חוששת לכל העונה כולה.**

עוד הוסיף הרשב"א, במה דברים אמורים, כשרגילה לראות את כל הראיה בתוך הוסת, אבל אם אין כל הראיה מובלעת בתוך הוסת (משך הפיהוק) אלא רואה גם לאחר שפסקה להתעטש ולפקק, י"א שאסורה מתחילת הוסת עד סוף אותה עונה, וי"א שמוותרת לאחר הוסת (רז"ה). **ופסק הרשב"א להחמיר כדעה ראשונה שאסורה עד סוף העונה.** [הב"י הדגיש שלדעת הרז"ה והטור שאפשר גם לקבוע וסת קפיצות לבדו ואין הבדל בין זה לוסת הפיהוק או העיטוש, דינו ג"כ כמו שפרטנו כאן]

הבית יוסף תמה על הרשב"א, מדוע כאן פסק להחמיר לחשוש עד סוף העונה, ובס' קפד סע' ו' פסק כרז"ה שאם שופעת או מזלפת יומיים או שלושה פורשת רק עונה ראשונה?

ותרץ הבית יוסף, שהולכים אחר התחלת הוסת תמיד, אלא שצריך לפחות שיעור עונה ששיערו חכמים. ולכן בס' קפד אסורה כל העונה אבל מספיקה עונה אחת, וכאן אם ממשיך העיטוש או הפיהוק גם לאחר זמן הוסת אסורה ג"כ כל העונה כולה.

והב"ח תרץ, שהרשב"א מחלק בין רואה ראייה אחת מרובה למזלפת ב' או ג' ימים, שכל מה שרואה אח"כ הם דמים יתרים (עיי' בש"ך בס' קפד ס"ו). **הש"ך הקשה**, הרי לרשב"א ולרא"ש, אם וסתה בלילה וממשיכה ורואה ביום, אינו פורש ביום כלל אלא כשיעור משך הראיה בלבד, וכאן הוא כתב לפרוש עד סוף העונה. וצ"ע.

החוות דעת (ס"ק לג) תרץ קושייתו, שאם יש ראייה ב' או ג' עונות אז מסתכלים רק על העונה הראשונה ובה אסורה, אבל אם תחילת הוסת וסוף הוסת עדין בעונה אחת חוששת לכל העונה.

מחבר – פסק כראשונים, ולכן :

1. בוסת הגוף חוששת רק לשעתה. כלומר, אם היתה רגילה לראות עם התחלת הוסת מיד, אסורה כל זמן המשכת הוסת. היתה רגילה לראות בסופו, אינה אסורה אלא בסופו.
2. וכל זה כשהראיה מובלעת בוסת, אבל אם נמשכת גם אחר הוסת (אחר הפיהוק) אסורה מתחלת הוסת עד סוף עונה אחת יום או לילה (כדעה הראשונה שהביא הרשב"א ולא כרז"ה).
ש"ך – כ"ש אם מתחילה לראות גם לפני הוסת, שפורשת כל העונה שלפני הוסת וכל הוסת.
3. אם היה אחד מוסתות הגוף האלו קבוע לזמן ידוע (וסת המורכב), אסורה כל עונת הוסת כמו וסת הימים.
הקשה הט"ז, משמע אם כן שוסת הגוף שחוששת לשעתה זה רק אם הוא לא תלוי בימים. וזה תימה, כי הראב"ד בס' קפד סע' ב' כתב מפורש שבין אם יש לה יום קבוע לאותם סימנים ובין אם לא, אינה חוששת אלא לשעתה, וא"כ יהיו דברי הראב"ד סותרים את עצמם בין מה שהובא שם למה שכתב כאן הרא"ש בשמו שאם זה תלוי ביום קבוע חוששת כל העונה! **והב"ח הקשה קושיה זו ונשאר בצ"ע.**
ותרץ הט"ז, שבס' קפד דיבר הראב"ד שאין חילוק בין הוסת קבוע ביום או לא ובכל מקרה מותרת לפני שעת הוסת שלא כוסת הימים בפני עצמו שאז אסורה, כי היום והוסת גורם, ואין חשש קודם וסת הגוף, אבל כאן מדובר בזמן שלאחר הוסת, ובה יש לחלק בין קבוע ביום שאסורה עד סוף העונה בין יום ובין לילה, לבין לא קבוע ביום שמוותרת תכף אחר שנגמר הוסת.
הש"ך בנק' הכסף דחה את הסברו של הראב"ד, כי אם דינו כוסת הימים, אז צריכה לחשוש גם לפני, וכך משמע מלשון הרא"ש שכתבו שפורשת כל העונה כמו וסת הימים, משמע לגמרי כדינו של וסת הימים וחוששת גם לפני וגם אחרי!
הש"ך תרץ את קושיית הט"ז, שבס' קפד מדובר שיש לה יום קבוע שהסימנים באים בו אך אין קביעות שתראה בו, שפעמים מפקת ורואה ופעמים מפקת ולא רואה (אך לא קרה שפיהקה וראתה באותו יום ג"פ ברציפות), ולכן קבעה רק וסת הגוף ולא וסת ימים וזהו שכתב הראב"ד שיש לה יום קבוע ולא וסת קבוע, משא"כ כאן שקבעה ממש וסת גוף בימים קבועים שאסורה כל העונה. **אמנם מהרשב"א משמע שגם בוסת כזה שאינו קבוע, פורשת כל העונה וכך ההלכה.**
בתורת השלמים כתב שכאן השו"ע פסק כרא"ש החולק על הראב"ד והוא אוסר את כל העונה, משא"כ לראב"ד שמתיר.
החוות דעת דחה את פרוש הש"ך, ולשיטתו אדרבה שאם הפיהוקים הוקבעו ולא הראיה, אז כ"ש שצריכה לחשוש שמא תקבע וסת ליום

בלבד!

לכן פרש החוות דעת הראב"ד כפשוטו, שמדובר שיש לה יום קבוע לפיהוקים, למשל ר"ח, ואם מפקחת בשאר ימים לא רואה, ורק אם מפקחת בר"ח תראה, ופיהקה בג' ר"ח וראתה **אבל הם לא היו כסדרם**, כי אם היו כסדרם ודאי שקבעה וסת ואסורה כל העונה. אבל בס' קפד מדובר שהם לא היו רצופים, כי היו כמה ר"ח **שלא פיהקה כלל ולכן לא ראתה**. ולכן אין לה לחשוש מתחילת העונה שמא תפקח ותראה, אלא שאם תפקח תראה, ולכן חוששת רק מהרגע שפיהקה עד סוף העונה. אבל, אם פיהקה וראתה ג' חודשים ברציפות, קבעה וסת גמור לימים ולגוף ואסורה כל העונה כולה בין בתחילתה ובין בסופה ולא משנה מתי הוסת, כמו שכתב בס' הזה.

סעיף כז'

המב"ו. רשב"א. רא"ש. בשם הראב"ד. מתבאר

1. חוששים לוסת הגוף בפעם אחת. כיצד? אם פיהקה פעם אחת וראתה, כאשר מפקחת פעם אחרת, חוששת שמא תראה. וכשם שוסת הימים כל עוד שלא קבעה אותו בשלוש פעמים נעקר בפעם אחת, כך גם וסת הגוף נעקר בפעם אחת כל עוד שלא ראתה כך ג"פ.
  2. כשם שוסת הימים שנקבע בג"פ נעקר בג"פ ובדיקה, כך גם וסת הגוף, שצריך שיחזור המקרה שתפקח ג"פ ובכל אחת מהפעמים לא תראה.
  3. ואם היה המקרה גם קבוע לזמן ידוע, נעקר כשיבוא המקרה שלוש פעמים בזמן הקבוע ולא תראה, אבל במקרה לבדו שלא רואה או בזמן לבדו שלא רואה, לא נעקר.
- חווות דעת, סדרה טהרה** – לגבי המקרה שהגיע הזמן לבדו ולא ראתה שלא נעקר הוסת, הכונה שאם הגיע היום ולא פיהקה לא ראתה לא נעקר הוסת וצריכה להמשיך לחשוש שתראה אם תפקח באותו יום, אבל אם לא ראתה באותו יום ללא פיהוק ג"פ, נעקר הוסת לענין זה שלא יצטרך לפרוש ממנה כל עוד שלא תפקח, כי עבר אותו יום ג"פ בלא שתפקח, ולכן לא צריך לחשוש שמא תפקח.

סעיף כז'

גמרא – "תניא: אימתי הגיע זמנה לראות? משהגיעו ימי הנעורים." (נדה ה:)

גמרא – "תנו רבנן: תינוקות שלא הגיע זמנה לראות וראתה פעם ראשונה ושניה דיה שעתה. פעם שלישית הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה.

עברו עליה ג' עונות (90 יום) וראתה דיה שעתה. ועוד עברו עליה ג' עונות וראתה דיה שעתה. ועוד עברו עליה ג' עונות וראתה, הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה (כי התגלה שההפסקות לא היו סילוק דמים, אלא שינוי וסת).

אמר מר: עברו עליה ג' עונות דיה שעתה. הדר קא חזיא בעונות קטנות (כלומר, חזרה לראות בעונות בינוניות שהיתה רגילה קודם לכן כל 30 יום), מאי? **אמר רב גידל אמר רב**: פעם ראשונה ושניה דיה שעתה, שלישית מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה (ואין הבדל בין ראתה בעונות קטנות לעונות גדולות, ותמיד צריכה לראות עוד ג' ראיות).

ועוד עברו עליה ג' עונות וראתה דיה שעתה. הדר חזיא בעונות (כלומר הראיה השלישית בעונה בינונית ולא אחר ג' עונות), מהו?

אמר רב כהנא אמר רב גידל אמר רב: פעם ראשונה דיה שעתה, שניה מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה." (נדה ט:)

האם הסוגיה גם לדעת רבי?

המב"ו. רשב"א – מדובר כאן גם לפי רשב"ג שמצריך חזקה בג"פ וגם לפי רבי שמצריך חזקה בב"פ. ובאור הדברים, שלרבי, הפעם הראשונה שרואה מתפרשת כמקרה, ואינה ראויה להצטרף עד שתחזק בראיות אחרות, ולכן השניה נחשבת כראשונה והשלישית כשניה ואז מתחזקת הראשונה ואלו השתיים מגלות עליה שהיא היתה ראיה גמורה ולא מקרה ולכן בתינוקות אין הבדל בין רבי לרשב"ג.

רשב"א בשם גדולי המפרשים – הסוגיה דוקא לשיטת רבי, כי הראשונה לא ראויה להצטרף לעולם ולכן לרשב"ג צריך ארבע ראיות. **הרשב"א דחה עמדה זו**, כי מכיון שהלכה כרשב"ג, לא יתכן שלא הסוגיה כאן לא אליבא דהלכתא.

באיזו תינוקות מדובר כאן?

רשב"א – תינוקות שלא הגיע זמנה לראות והיא קטנה שלא הגיעה לימי הנעורים ולא הביאה סימנים.

גית יוסף – הדגיש לגבי הסימנים, שכונותו, שאפילו גדולה שהגיעה לימי הנעורים, אם בדקו אותה ולא הביאה סימנים, אינה נחשבת כגדולה לענין שהגיעה זמנה לראות.

רשב"א – פסק ע"פ הגמרא הנ"ל:

1. ע"פ הברייתא הראשונה, שתינוקות שלא הגיע זמנה לראות קובעת וסת כשאר נשים בשלוש ראיות בשאר הוסתות ובארבע ראיות בוסת ההפלגות. אלא שיש הבדל בין קטנה לגדולה, שבקטנה אע"פ שהחזקה לראות ג"פ וקבעה וסת, אם פסקה ג' עונות בינוניות (90 יום) ולא ראתה, אינה חוששת לוסתה הראשון כלל וחזרה לקדמותה והיא בחזקת מסולקת דמים.
  2. **ע"פ פרושו את דברי רב גידל אמר רב**, שאפילו חזרה לראות אחרי ההפסקה באותן עונות שהיתה רגילה קודם, אינה חוששת, עד שתחזור ותקבע אותן ג"פ, כי אינה בת דמים, ודמים הראשונים היו במקרה (כרב גידל אמר רב).
- הבית יוסף רצה הסיק** שלכאורה כל עוד שלא ראתה ג"פ אמנם לא קבעה זאת כוסת קבוע ולכן נעקר בפעם אחת, אבל לחשוש לוסת חוששת

כמו כל אשה. אבל הרשב"א קבע בתה"א שתינוקות כזו אינה חוששת כלל לאותו פעם או פעמים שראתה כי היא בחזקת טהורה ואינה דומה לשאר נשים, כי הן כבר הוחזקו בראית דמים וזו לא.

הב"י הקשה על זה ממעוברת ומניקה שכן חוששות לוסת לפעם או פעמים כשאר נשים וא"כ תינוקות כ"ש ממעוברת ומניקה שלא קובעות וסת אפילו בהרבה פעמים! **ותרץ**, שמעוברת ומניקה ראיות לראות אלא שהעיבור או ההנקה מעכב על ידן ולכן חוששות, אבל קטנה שאינה ראויה לראות מצד טבעה, אינה חוששת כלל. ולכן ה"ה לגבי זקנה שלא חוששת כלל עד שלא תקבע בג"פ.

3. **כברייטא**, שאם ראתה ארבע ראיות עם שלוש הפלגות **שוות** ביניהן של ג' עונות (90 יום בין ראייה לראיה) מצטרפת הראיה הראשונה לשלוש האחרונות ונקבע לה וסת הפלגות של 90 יום. אבל אם פחתה או הותירה, והראיות לא היו מכוונות בפרקי זמן קבועים, שום ראייה לא מצטרפת לאחרות, עד שתקבע ארבע ראיות מכוונות עם שלוש הפלגות שוות ביניהן. ודבר נלמד מדין זקנה שיפורט להלן.

4. **ע"פ פרושו את דברי רב כהנא אמר רב גידל אמר רב**, שאין הבדל בין אם ראתה את אותם שלוש ראיות אחרונות בראיות מרוחקות או בראיות בינוניות, אלא שאם ראתה ג' ראיות אחר שהפסיקה דיה שעתה.

ג'ת. ונסף – **הקשה על פרושו** של הרשב"א על הגמרא דברי רב גידל אמר רב:

1. לגבי המקרה הראשון של רב גידל אמר רב שאמר שראשונה ושניה דיה שעתה, ראשונה הכוונה הראיה הראשונה אחר הפסקת ג' עונות, וא"כ כשקבע שבשלישית מטמאה מעת לעת, ז"א ששלוש ראיות מספיקות לקבוע וסת הפלגה וזה אינו נכון, כי אז יש שתי הפלגות וצריך שלוש! **ואין לומר** שרב גידל דיבר לשיטת רבי שמצריך שתי הפלגות, כי מכיון שהלכה כרשב"ג שצריך ג' הפלגות, לא נעמיד את שיטתו שלא ע"פ ההלכה.

וכן אין לומר שלא מדובר כאן בגמרא בוסת הפלגות אלא בשאר וסתות, כי פרש ברב גידל שיוצאות ג' הפלגות שוות.

2. עוד קשה, לפי זה, מדוע חזרה הגמרא לשאול מה הדין כשחזרה לראות בעונות בינוניות לאחר פעמים ג' עונות וענתה את רב גידל בתרייתא, הרי תהיה לזו אותה תשובה כמו במקרה של רב גידל, שראיה של סוף ג' עונות ושל עונה בינונית מצטרפות לשתים!

3. עוד קשה, מדוע רב גידל בתרייתא אומר שהראיה הראשונה שרואה בעונה בינונית דיה שעתה ומכאן ואילך מטמאה מעת לעת, הרי כבר הראשונה היא שלישית וכבר בה צריכה להיטמא מעת לעת ומפקידה לפקידה?

הבית יוסף תרץ את הקושיות ותרץ את הרשב"א:

1. מלבד הראיה שראתה בסוף ג' עונות אינה קובעת וסת ההפלגה עד שתראה שלוש פעמים אחרות מעונה בינונית לעונה בינונית. **וצריך להידחק ולפרש בדברי רב גידל אמר רב**, שפעם ראשונה ושניה דיה שעתה, **הכוונה הפעם הראשונה שראתה לאחר הראיה הראשונה שלאחר הפסקת ג' עונות בינוניות** (והיא נקראת ראשונה, כי היא הראשונה שנראית לאחר עונה קטנה או הראשונה להפלגה ראשונה), ואז ראשונה ושניה דיה שעתה ושלישית מטמאה מעת לעת, כי מצטרפת גם הראיה הראשונה בסוף ג' עונות בינוניות. ואכן עכשיו יוצאות ג' הפלגות שוות ביניהם.

2. ומה שחזרה הגמרא ושאלה מה דינה לאחר שחזרה לראות בעונות בינוניות לאחר שראתה פעמים בהפרש של ג' עונות, זה משום שאולי במקרה הראשון יש עונה מרוחקת אחת, אבל כאן שיש שתי עונות מרוחקות ואם תראה פעם שלישית בעונה מרוחקת תחזק לראות בעונות מרוחקות, עכשיו שקרבה ראיתיה לעונה בינונית, תחזק מיד מק"ו, קמ"ל שלא וצריכה לראות ג' הפלגות שוות בעונות בינוניות קרובות.

ממילא, ברור שהסוגיה גם לפי רשב"ג, כי הראיה הראשונה היא של סוף ג' העונות ושלוש העונות המפורטות כברייטא, הם באות לאחר מכן, וא"כ יש ג' הפלגות ודאי שזה גם לדעת רשב"ג. ולגבי זה הביא תרוץ נוסף, שאולי פעם ראשונה ושניה הכוונה להפלגות, ובין כל הפלגה יש שתי ראיות.

3. לגבי רב גידל בתרייתא מסביר על פי אותה דרך שהראיה הראשונה היא זאת שראתה בפעם האחרונה בסוף ג' העונות הבינוניות, ואח"כ ראתה פעם נוספת לאחר עונה בינונית אחת שהיא הראיה השניה ורב גידל קורא לה הראשונה, וא"כ מה שאמר שבשניה מטמאה מעת לעת היא הראיה השלישית הנספרת. ומכיון שקודם לשלשתן ראתה בסוף ג' עונות נמצאו ארבע ראיות ושלוש הפלגות.

ט"ז – תמה על הב"י:

1. **לפי פרושו**, אין הבדל בין רב גידל קמייטא לבתרייתא, ובשניהם ראייה ראשונה אחר הפסקה ראשונה נחשבת ולא נספרת, ולאחריה מתחילים לספור שלוש ראיות וא"כ מדוע בקמייטא אמר שבשלישית מטמאה מעת לעת ובבתרייתא אמר שבשניה מטמאה מעת לעת.

2. **עוד תמה הט"ז**, הרי הרשב"א הגדיר ראייה ראשונה של קטנה כמקרה וגם שניה, ורק אם ראתה בשלישית זה מלמד על האחרות שלא היו במקרה. וא"כ איך רב גידל קורא לראיה הראשונה לזאת שאחר הראיה שראתה לאחר הפסקת ג' עונות, הרי גם זו שראתה אחר ההפסקה מצטרפת וא"כ היא הראשונה, ולכן מדוע רב גידל אמר שבשניה דיה שעתה, הרי היא השלישית וצריכה לטמא מעת לעת ומפקידה לפקידה?

לכן פרש הט"ז, שראיה זו שלאחר הפסקה ראשונה של ג' עונות מצטרפת, והיא נקראת ראייה ראשונה, ולאחר הפסקה שניה דינה כראיה שניה, וכשתראה שוב מוחזקת לראות. ואין הבדל בין אם שתי הראיות לאחר הראשונה הן בהפלגות של צ' יום שאז קבעה וסת להפלגה של צ' יום, אלא אפילו הן אינן בראיות קבועות, למשל שהשניה לא בהפלגה של צ' יום מהראשונה (כמו רב גידל קמייטא שחזרה לוסת הקודם) או שהשניה כן בהפסקת צ' יום אלא שהשלישית לא (רב גידל בתרייתא), **מ"מ הרי היא עכשיו מוחזקת בדמים, ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה כמו אשה שאין לה וסת קבוע**. ודברי רב גידל והרשב"א יתפרשו יפה.

לגבי רב גידל קמייטא, הראיה הראשונה היא זו שלאחר הפסקת ג' עונות. לאחר 90 יום יש ראייה שניה ולאחר 90 יום יש ראייה שלישית ואז קובעת וסת הפלגות של 90 יום והיא מוחזקת בדם. ואע"פ שאין כאן ג' הפלגות, מצרפים את הראיה האחרונה לפני הפסקת ג' הפלגות ואז יש ג' הפלגות ודי' ראיות. **ולגבי רב גידל בתרייתא** מטמאה כבר בשניה, כי הראיה השניה שרואה בהפלגה של עונה בינונית אחת היא השלישית לזו שראתה לאחר הפסקת ג' עונות. ואז אע"פ שלא קבעה וסת, מ"מ מוחזקת כטמאה לענין וסת שאינו קבוע.

הש"ך בנקודות הכסף הסכים עם פרושו של הט"ז את דברי הרשב"א והסוגיה, אך חלק על מסקנתו שקטנה שפעם קבעה וסת, אע"פ שעקרה אותו תחשוש לוסת שאינו קבוע לאחר ראייה שלישית, וכתב שעיקר כוונתו של הרשב"א להוכיח שדין תינוקת שווה לענין טומאה לשאר נשים והיינו שהראיה הראשונה מצטרפת לענין קביעת וסת קבוע. ומה שכתב שבראייה שלישית מטמאה מעת לעת, היינו שאם תראה שוב תטמא למפרע מראיה שלישית, אבל כל שלא ראתה, אינה חוששת, כי קטנה לא חוששת לוסת שאינו קבוע.

מחבר

1. פסק כברייטא שתינוקות שלא הגיע זמנה לראות והיא קטנה שלא הגיע לימי הנעורים (פחות מי"ב שנים), אפילו הביאה שתי שערות, ואפילו הגיעה לימי הנעורים אבל בדקו אותה ולא הביאה שתי שערות (בית יוסף), קובעת וסת ככל הנשים: בכל הוסתות בשלוש ראיות ובוסת ההפלגות בארבע ראיות.

ט"ז? – וכל עוד שלא ראתה שלוש פעמים לא חוששת לו כלל, אפילו פעם אחת, כי קטנה לא חוששת לוסת שאינו קבוע.

ש"ג – בנקודות הכסף חלק על זה (עיי' לקמ''), וחוששת לכל ראייה כמו וסת שאינו קבוע.
  2. כברייטא, שיש הבדל בין קטנה לגדולה, שבקטנה אם פסקה ג' עונות בינוניות (90 יום ע"פ רבי יהודה נשיאה) ולא ראתה בהם כלל לא חוששת יותר לאותו הוסת בכלל וחזרה לקדמותה, ואילו גדולה צריכה לעקור את הוסת ג"פ והיינו שיגיע זמן וסתה ג"פ ולא תראה. לדוגמא, אם היה לה וסת הפלגה כל ל"ה ימים, אז גדולה צריכה שיעברו ג' הפלגות של ל"ה יום בלא שתראה, והיינו ק"ה ימים, ובקטנה מספיקים 90 יום אע"פ שלא עברו עליה עדין ג' העונות שלה.

ש"ג – אבל אם היתה רגילה לראות בג' עונות קטנות ופסקה בהן (זוהי פחות מ-90 יום), והיתה אח"כ חוזרת ורואה באותן עונות קטנות פעם אחת, היתה חוששת להן או לעונה בינונית, משא"כ כשפסקה לג' עונות בינוניות, נוכחנו לדעת שפסק ממנה הטבע של שאר נשים לראות דם, והראיות הראשונות היו מקרה.
  3. כרב גידל אמר רב וכפרוש הרשב"א, שאם חזרה לראות באותן עונות שהיתה רגילה, אינה חוששת להן עד שתקבע אותן ג"פ, כי מכיון שפסקה ג' עונות בינוניות התגלה שהדמים הראשונים היו במקרה.

ש"ג – אם היה לה וסת הפלגה, מדובר שחזרה לראות פעמים עם אותה הפלגה שהיתה רגילה מקודם, וברישא מדובר שראתה פעם אחת ואז זה לא נחשב ראייה כלל, כי א"א לוסת הפלגה בלא שתי ראיות שנדע כמה הפליגה.

(הדרישה, הפרישה העט"ז פרושו) שמדובר כאן רק שחזרה לראות באותן עונות ולא מדובר שלא ראתה כלל, כי בזה פשוט שגם אשה רגילה איבדה את וסתה. **הש"ך דחה פרושם** ונשאר בהסברו שיש כאן דין כשלא ראתה כלל ודין נוסף כשחזרה לראות באותן עונות שהיתה רגילה (בהם)
  4. כברייטא, שאם ראתה ג' ראיות בג' עונות מכוונות (90 יום מלאים בין ראייה לראיה), אז התגלה שהראיה הראשונה היא שינוי וסת (מהוסת שהיתה רגילה אליו) ומצטרפת (ראיה זו אע"פ שהיא השלישית לוסת הקודם) לקביעת וסת ההפלגה של ג' עונות מכוונות. ואם פחתה מ-90 יום בין ראייה לראיה או הותירה, אי אפשר לראשונה להצטרף עד שתראה ד' ראיות עם ג' הפלגות מכוונות.

ש"ג – ואע"ג שלעיל בסעי' ז' פסקו הט"ז והש"ך שהראיה הראשונה מצטרפת, שם זה כשוסתה שווה לדילוגה, אבל כאן זה לא כך.
- ט"ז? –** הרחיב את דברי המחבר והציג שתי דרכים בג' ראיות שאחר ההפסקה: האחת, שיהיו בדרך קביעת וסת ג"פ בוסת רגיל וד' פעמים עם ג' הפלגות שוות ביניהם לוסת ההפלגות כמו שכל אשה קובעת וסת. השניה, שלאחר שפסקה בראשונה 90 יום ראתה ושוב פסקה 90 יום וראתה ושוב פסקה 90 יום וראתה, ומצרפים את הראיה האחרונה שלפני ההפסקה הראשונה ולא אומרים שהיא לא מצטרפת, וא"כ יש כאן ד' ראיות וג' הפלגות שוות, וקבעה וסת הפלגה ל-90 יום.
- ואפילו אם לא היה לה וסת קבוע קודם ההפסקה, אלא ראתה פעם אחת קודם ההפסקה ואח"כ הפסיקה ג"פ פעמים לצ' יום, קבעה וסת ההפלגה לצ' יום.

האם הקטנה חוששת לוסת שאינו קבוע לאחר שחזרה לראות?

ט"ז? – הסיק להלכה ע"פ פרושו לעיל את דברי הרשב"א, שאם הראיות לאחר ההפסקה אינם בהפלגות קבועות וא"א לעשות מהם וסת, כגון שפחתה או הותירה, **"מ"מ היא מוחזקת כעת בדם ודינה כאשה שאין לה וסת קבוע ודינה מפורש בס' קפו סע' ב'**. ואע"פ שהרשב"א כתב שקטנה לא חוששת לוסת שאינו קבוע ופסקו הרמ"א בסעי' כח', זה כאשר לא ראתה ג"פ וממילא לא מוחזקת שיכולה לראות, אבל זאת שקבעה כבר וסת וכעת עקרה אותה, הרי היא מוחזקת בדם ולכן דינה כאשה שאין לה וסת קבוע. ומה שכתב המחבר שאפילו חזרה לראות אינה חוששת, היינו לא חוששת לקביעות, אבל דינה כאשה שאין לה וסת קבוע.

ש"ג בנק' הכסף – חלק על הט"ז לדינא, וכתב שקטנה לא חוששת לוסת קבוע, ואפילו קבעה וסת, אם פסקה מלראות לא חוששת לוסת קבוע.

חוות דעת, סדרה טהרה – הסכימו עם הט"ז להלכה.

משנה – "רבי אליעזר אומר: ארבע נשים דיין שעתן (מפני שהן מסולקות דמים): בתולה, מעוברת, מניקה וזקנה. אמר רבי יהושע: אני לא שמעתי אלא בתולה, אבל הלכה כרבי אליעזר.

מעוברת: משודע עוברה. מניקה: עד שתגמול את בנה. נתנה בנה למניקה גמלתו או מת: ר"מ אומר מטמאה מעת לעת, וחכמים אומרים דיה שעתה. איזוהי זקנה? כל שעברו עליה שלוש עונות סמוך לזקנתה". (נדה ז. ז-ז):

גמרא – "היכי דמי סמוך לזקנתה? אמר רב יהודה: כל שחברותיה אומרות עליה זקנה היא, ורבי שמעון בן לקיש אומר: כל שקורין לה אמא אמא ואינה בושה. רבי זירא ור' שמואל בר רב יצחק: חד אמר כל שאינה מקפדת, וחד אמר כל שאינה בושה. מאי בינייהו? איכא בינייהו בושה ואינה מקפדת". (נדה ט:)

גית יוסף – גרסתו היתה שזו מחלוקת תנאים רבי יהודה ורבי שמעון, והלכה כרבי שמעון מול רבי יהודה, נחלקו האמוראים בבאור שיטתו.

ט"ז – תמה על דבריו, הרי בערובין ראינו שהלכה כרבי יהודה מול רבי שמעון! אלא שכאן זו מחלוקת אמוראים רב יהודה ורבי שמעון בן לקיש. ולכה כריש לקיש.

המב"ש, השב"א – הלכה כמ"ד שכל שאינה מקפדת. **תוספות** – מדובר שראויה לקרותה אמא, וכן שאינה ראויה להקפיד.

מחבר

1. פסק כמשנה שזקנה שעברו עליה שלוש עונות (עונות שהיתה רגילה לראות בהן – סדרי טהרה) משהזקינה ולא ראתה, הרי זו מסולקת דמים ואינה חוששת לוסתה הראשון ולא לוסת אחר (ש"ך).

2. כרבי שמעון וכתוספות, שזקנה היא כל שראויה כ"כ שקוראים לה אמא בפניה (בימינו סבתא) מחמת זקנותה ואינה חוששת.

ט"ז – פסק המחבר כמ"ד אינה בושה ולחומרא, שזקנה היא כזו שלא תחוש כלל אפילו בושה. **גמ"א** – המחבר פסק כמ"ד אינה מקפדת, כי בוסתות דרבנן מקלים.

המ"א – כרשב"א, שזקנה וקטנה אינן חוששות לוסת שאינו קבוע. **והסביר הט"ז**, שאם הוסת לא נקבע ג"פ אינה חוששת ליום הראיה.

סעיפים ל-לא

גמרא – "ת"ר: זקנה שעברו עליה שלוש עונות וראתה דיה שעתה. ועוד עברו עליה שלוש עונות וראתה, הרי היא ככל הנשים, ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. ולא שכיונה, אלא אפילו פיתחה והותירה. אפילו פיתחה ולא מיבעיא כיונה, אדרבה, כי כיונה קבעה לה וסתה ודיה שעתה!... תני: לא שפיתחה והותירה, אלא אפילו כיונה קבעה לה וסת ודיה שעתה. ואיבעית אימא ה"ק: ולא שכיונה, אלא שפיתחה והותירה, אבל כיונה, קבעה לה וסת ודיה שעתה ומני רבי דוסא היא". (נדה ט:)

השב"א, מחבר

1. אם חזרה וראתה, דינה כדין תינוקת שלא הגיע זמנה לראות שצריכה לראות בג' הפלגות שוות, וראיה ראשונה מצטרפת לשלוש האחרות להשלים, וצריכים להיות עונות מכוונות ולא שפיתחה או הותירה ואז קבעה לה וסת.

2. ואם הזקנה חזרה להיות רואה בקביעות הראשון שהיתה בו, אז אם זה היה וסת ההפלגות חוזרת לקדמותה כשיעבור זמן הפלגה שהיתה קבועה בו בין שתי ראיות, ובשאר הוסתות אפילו בפעם אחת חוזרת לקדמותה, **כי נתגלה שדילוג הראשון היה רק סילוק דמים על דרך מקרה** ועכשיו חזר הוסת למקומו ואינו נעקר עד שיעקר שלוש פעמים. והוכחתו, שרק לגבי תינוקת שאלה הגמרא מה יקרה כשתחזור לראות ולא שאלה כך לגבי זקנה, כי לגבי זקנה ברור שחוזרת לחזקתה הראשונה והיא חמורה יותר מקטנה שלא הגיע זמנה לראות.

סעיף לבי

משנה – "כל אחד עשר יום (אחר ימי הנידה שהם ימי זיבה) בחזקת טהרה". (נידה לח:)

גמרא – "למאי הלכתא?... **רב הונא בר חייא אמר שמואל: לומר שאינה קובעת לה וסת בתוך ימי זיבתה.** אמר רב יוסף: לא שמיע לי הא שמעתתא. א"ל אביי: את אמרת ניהלן, ואהא אמרת לן: היתה למודה להיות רואה יום ט"ו ושינתה ליום כ', זה וזה אסורים לשמש. שינתה פעמים ליום כ', זה וזה אסורים. ואמרת לן עלה: **אמר רב יהודה אמר שמואל: ל"ש אלא ט"ו לטבילתה שהן כ"ב לראייתה, אבל ט"ו לראייתה דבימי זיבתה קאי לא קבעה.**

אמר רב פפא: אמריתא לשמעתיא קמיה דרב יהודה מדסקרתא, מקבע לא קבעה, מיחש מהו דניחוש לה? אישתיק ולא א"ל ולא מידי.

אמר רב פפא: ניחזי אנן... אלמא דחיישינן לה. (בהמשך רב הונא בריה דרב יהושע חולק על רב פפא). (נידה לט. לט.-לט:)

משנה – "אע"פ שאמרו דיה שעתה, צריכה להיות בודקת חוץ מן הנידה והיושבת על דם טוהר".

גמרא – "חוץ מן הנידה שבתוך ימי נידותה לא בעי בדיקה. הניחא לרבי שמעון בן לקיש דאמר אשה קובעת לה וסת בתוך ימי זיבתה ואין אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדתה, שפיר, אלא לרבי יוחנן דאמר אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדתה, תבדוק דילמא קבעה לה וסת? אמר לך רבי יוחנן כי אמינא אנא היכא דחזיתיה ממעין סתום, אבל חזיתיה ממעין פתוח לא אמרי". (נדה יא.)

מתי זהו מעין סתום ומתי מעין פתוח לדעת רבי יוחנן?

רש"י, רשב"א, מגיד משנה – מעין סתום: כגון שראתה בר"ח ושוב בר"ח ובכ"ה בחודש ובר"ח, שהראיה האחרונה של הוסת היא בתוך ימי הנידות של ראית כ"ה, ובכל זאת קבעה וסת בר"ח, כי הראיה של כ"ה היא מדמים יתרים שהתווספו בה, ושתי הראיות הראשונות היו ממעין סתום שאחריה קובעת וסת בר"ח.

מעין פתוח: מדובר שראתה בר"ח ובחמישה בחודש שהוא בימי הנידות וחזרה וראתה עוד פעמים בר"ח ובחמישה בחודש שלא קבעה וסת בחמישה בחודש, שאין ראית ימי הנידה קובעת וסת. ועיקר הראיה היא בר"ח. **מ"מ תחשוש בחודש הזה גם ליום כ"ה שמא מתחילה וסת חדש.** וכתב הרשב"א, לפי זה ניתן לבאר כך גם את דעת ריש לקיש, שכתב שאשה קובעת וסת בימי זיבתה ולא בנדתה. כלומר, אם ראתה בר"ח, ר"ח, בכ"ה בחודש ובר"ח שראית ר"ח אחרונה היא בתוך ימי הזיבה של ראית כ"ה, אז הוסת יקבע בר"ח ולא בראית כ"ה כי מעיינה סתום, ורק בענין זה קובעת וסת בימי זיבתה, אבל קביעת וסת בימי זיבתה ממעין פתוח לא אומרים. **לפי זה אין מחלוקת בין ריש לקיש לרבי יוחנן לגבי קביעת וסת בימי נידתה וזיבתה, שלרבי יוחנן קובעת וסת במעין פתוח ולריש לקיש גם בזה לא קובעת.** ובה שניהם חולקים על רב הונא בר חייא.

המב"ם – לשיטתו סופרת לעולם ימי נידות וזבות בין ראתה ובין לא ראתה ז' וי"א כל הזמן, ולכן אין צורך לפרש כמו שפרשו רש"י ורשב"א, אלא שמעין סתום הכונה שלא ראתה בימי נידתה קודם היום שלמדה לראות שאז קובעת וסת ביום שראתה, אבל ברגע שראתה פעם אחת בימי נידתה, אם תראה שוב בימי נידתה לא תקבע בו וסת. וכנ"ל לגבי ימי זיבתה.

האם כאשר רואה בימי הזיבה שלא קובעת בהם וסת חוששת ליום זה לחודש הבא?

המב"ם, ראב"ד – פסק כרב פפא שחוששת.

שאר פוסקים – פסקו כרב הונא בריה דרב יהושע שלא חוששת, מפני שוסתות דרבנן והלכה כמקל בהם.

הדין כיום למעשה

המב"ם, המב"ו, רשב"א, רבנו גרונם – כל הנ"ל מדין התלמוד שיש ימי נידה ויש ימי זיבה, אבל כיום שלא מחשבים ימי נידות וזבות וכולן בחזקת זבות גדולות, בכל זמן שרואה קובעת וסת ואין משגיחים בימי נידות וזבות וחוששת לכל ראה. ולפעמים גם קובעת וסת בתוך וסת, כגון שראתה שלוש פעמים בר"ח ורביעית בכ"ה בחודש ושוב בר"ח ובכ"ה בחודש, ושוב בר"ח ובכ"ה בחודש, שקבעה וסת לר"ח וכן לכ"ה בחודש אע"פ שהוסת השני בתוך ימי הזיבה של הראשון.

ראב"ד – גם כיום לא קובעת וסת בימי זיבתה, אא"כ הוסת שבתוך ימי הזיבה קדם ואח"כ נקבע זה שלפניו.

מחבר

1. לא הזכיר כלל את ההלכה הזו שאין אשה קובעת וסת בימי נדה וזיבה. משמע שפסק כרמב"ם, כרמב"ן וכרשב"א.

ש"ך – מה שאמר הרמב"ן שכיום לא קובעת וסת בימי נידתה וזיבתה זה רק להחמיר עליה שקבעה וסת קבוע חדש אך לא להקל ולכן חוששת לו גם כוסת שאינו קבוע לענין יום החודש והפלגה ועונה בינונית, ולכן הוא לא עוקר וסתות קבועים קודמים שהיו לה, כי לא ייתכן שהרמב"ן יקל נגד דין התלמוד.

גר"א, תורת השלמים, סדרה טהרה – חלקו על הש"ך ופסקו כמחבר שלא קובעת וסת בימי נידה וזיבה בין להקל ובין להחמיר, כי אם

מחמירים עליה בזה מצריכים כל אשה לחשב את פתחי הנדה והזיבה של 7-11.

2. כרמב"ן, שפעמים האשה קובעת וסת בתוך וסת. למשל אם ראתה שלוש פעמים בר"ח ורביעית בב' לחודש וגם בר"ח וכן ראתה בשני ימים אלו בפעם הרביעית והחמישית, קבעה וסת לשניהם.

ט"ז – אפילו אם ראתה ג"פ בר"ח ואח"כ בב' בחודש חוששת לשניהם וקבעה שתי וסתות, כי כיום אשה קובעת וסת בימי נדה וזיבה. ובמקרה של המחבר מתחדש שאע"פ שכבר קבעה בר"ח, קמ"ל שלא אומרים שראתה בב' בחודש ממעין פתוח אלא חוששת לשניהם.

ש"ך – חלק על גרסת הט"ז שראתה בב' בחודש, כי אז תראה שני ימים רצופים והולכים אחר התחלת הוסת. לכן גרס כגירסת הטור, הב"ח והראב"ד שהכונה שראתה בר"ח ובכ"ה, וקבעה וסת גם לר"ח וגם לכ"ה.

הראב"ד הסביר, שאע"פ שר"ח חל בתוך י"א יום של כ"ה שלפניו וגם כיום לא קובעים וסת בתוך ימי הזיבה, מ"מ כיון שהוסת של ר"ח קדם לוסת של כ"ה, כבר נקבע ולכן קבעה לה שתי וסתות. וה"ה אם ראתה ט"ו בחודש זה וט"ז וחודש הבא, ושוב בט"ו ואח"כ בט"ז בחודש שאחריו וכן הלאה, קבעה שתי וסתות.

חוות דעת, סדרה טהרה – דחו את דברי הט"ז כי כיום דרכן של נשים לראות ד' או ה' ימים רצופים וודאי הולכים אחר התחלת הוסת וחוששות רק ליום הראשון, אע"פ שמסתמא פסקה ביניהם. לכן יש לגרוס כגרסת הש"ך שראתה בכ"ה בחודש.

גר"א – פסק כרמב"ן ורשב"א שכיום קובעת וסת גם בימי הזיבה ולכן זה לא משנה מה קדם למה.

סעיף לג'

גמרא – "רבי אליעזר אומר: ארבע נשים דיין שעתן: בתולה, מעוברת, מניקה וזקנה. אומר רבי יהושע: אני לא שמעתי אלא בתולה, אבל הלכה כרב רבי אליעזר... איזוהי מעוברת? משידוע עוברת. מניקה: עד שתגמול את בנה. גמלתו או מת, רבי מאיר מטמאה מעת לעת וחכמים אומרים דיה שעתה... רבי יוסי אומר: מעוברת ומניקה שעברו עליהן שלוש עונות, דיין שעתן". (נידה ז:)

ממתי מסולקת דמים בזמן עיבורה?

גמרא – "מעוברת, משיודע עוברת: וכמה הכרת עובר? סומכוס אומר משמיה דרבי מאיר: שלושה חדשים...". (נידה ח:)
המב"ס. הרשב"א – מדובר בשלושה חודשים שלמים. וטעם הדבר, משום שהיא כחולה ודמיה מסולקים ומשעה שהוכר העובר זה מתחיל להכביד עליה, אבל קודם לא. ואע"פ שרבי יוסי חולק, אין הלכה כמותו.

עד מתי מסולקת דמים בזמן שהיא מניקה?

גמרא – "ת"ר: מניקה שמת בנה בתוך עשרים וארבע חדש, הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. לפיכך אם היתה מניקתו והולכת ארבע או חמש שנים היה שעתה, דברי רבי מאיר. רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אומרים: דין שעתן כל עשרים וארבע חדש. לפיכך אם היתה מניקתו ארבע או חמש שנים מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. לדברי ר"מ דם נעקר ונעשה חלב. לדברי רבי יוסי ורבי יהודה ורבי שמעון אבריה מתפרקים ואין נפשה חוזרת עד עשרים וארבע חודש". (נידה ט.)
המב"ס. הרשב"א – פסקו כרבי יהודה, רבי יוסי ורבי שמעון שרק עשרים וארבע חודש נחשבת כמניקה.

הלכה

גמרא – "במה אמרו דיה שעתה... אמר רב אכולהו. ושמואל אמר: לא שנו אלא בתולה וזקנה אבל מעוברת ומניקה דין כל ימי עיבורן, דין כל ימי מניקותן. וכן אמר ר' שמעון בן לקיש אכולהו, ורבי יוחנן אמר: לא שנו אלא בתולה וזקנה, אבל מעוברת ומניקה דין כל ימי עיבורן, דין כל ימי מניקותן. כתנאי: מעוברת ומניקה שהיו שופעות דם ובאות דין כל ימי עיבורן דין כל ימי מניקותן דברי ר"מ, ורבי יוסי ורבי יהודה ורבי שמעון אומרים: לא אמרו דין שעתן אלא בראיה ראשונה, אבל בשניה מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה". (נידה י: -יא.)
משנה – "אע"פ שאמרו דיה שעתה, צריכה להיות בודקת, חוץ מן הנדה והיושבת על דם טוהר". (שם)

המב"ס. ע"פ המגיד. משנה. רמב"ן – למד מהמשנה והגמרא (יא). שרק יולדת בימי הטוהר לא תבדוק ולא קובעת וסת, כי אלו דמים טהורים, ולכן מעוברת ומניקה קובעת וסת. וכיום שנוהגים איסור בימי הטוהר, אז גם בהם קובעת וסת כדי לא להחליף בין ימי הטוהר לימי הטומאה. ולכן קובעת וסת אפילו בימי הטוהר.
הראב"ד. הריטב"א. הרשב"א – חלקו ופסקו שלא קובעת וסת בימי עיבורה ומניקותה. וראיה לכך ששמואל ורבי יוחנן פסקו כרבי מאיר שדיין כל ימי עיבורן ודיין כל ימי מניקותן.
הבית יוסף הסביר שהמשנה לגבי בדיקה שחרית וערבית פטרו את הנדה והיושבת על דם טוהר ולא את המניקה והמעוברת, זה כי המשנה לכו"ע, ובאלו אף רבי יוסי, רבי יהודה ורבי שמעון מודים, אבל לגבי מעוברת ומניקה החל מראיה שניה הם אמרו שדיין שעתן.
הטור והבית יוסף ציינו שאע"פ שנשמע מכל זה שלא צריכה אפילו לחשוש לראיה באותם זמנים וזה אפילו קל מוסת שאינו קבוע, מ"מ כתב הראב"ד שחוששת לכל ראיה בימים שמניקה ומעוברת כמו וסת שאינו קבוע. וראוי לחשוש לדעה זאת.

מחבר

1. פסק כמשנה וכסומכוס, שמעוברת, היינו לאחר שלושה חודשים לעיבורה, ולגבי מניקה, כרבי יהודה, רבי יוסי ורבי שמעון, שכל כ"ד חודש אחר לידת הולד, אינה קובעת וסת אפילו מת הולד או גמלתו, כי הדמים מסולקים ממנה כל זמן עיבורה וכל כ"ד חודש שאחרי הלידה.
  2. כרשב"א, הראב"ד והריטב"א, שמ"מ חוששת לכל ראיה שתראה כמו וסת שאינו קבוע.
  3. **ט"ז** – הסביר שבזה חמורה דין המעוברת מהזקנה, שהזקנה אין לה דם בטבעה ולכן אינה חוששת כלל ליום שראתה, אבל מעוברת חוששת כי יש לה דם בטבעה אלא שהעובר מעכב, וכשעברו ימי העיבור חזרה למקומה.
  4. **סדר. טהרה** – אפילו ראתה פעם אחת חוששת לו כוסת שאינו קבוע. ומ"מ לא חוששת לעונה בינונית אלא רק להפלה או ליום החודש. ואם קבעה וסת בג"פ חוששת רק לו ולא לשאר חששות של וסת שאינו קבוע. וסת קבוע זה נעקר בפעם אחת.
  5. **ת** – תמה על המחבר מדוע פסק להקל ולא החמיר כדעת הרמב"ן שקובעת וסת אפילו בימי הטוהר.
  6. **ש"ד** – תרץ את תמיהתו, מכמה סיבות:
    1. כיון שהרשב"א היה אחרי הרמב"ן וראו את דבריו ולא פסקו כמותו, אז הלכה כמו האחרונים.
    2. הראב"ד והריטב"א הסכימו עם הרשב"א.
    3. הריטב"א כתב שכך המנהג, ואם ההלכה רופפת הולכים אחר המנהג.
    4. וסתות דרבנן, והולכים להקל.
- פתח. תשובה** – **בכו"פ כתב** לגבי הפילה נפל, שכל שיש לה דין דם לידה ודם טוהר, יש לה דין מניקה כ"ד חודש. **והחוות דעת** כתב שאפילו הפילה רוח יש לה ג"כ דין מניקה.
- אגרות משה (יו"ד כ"ג ס' נב).** שבט הלוי (ס' קפז. סע' ז. ס' קה. ד) – בימינו נשתנו הטבעים ומניקה חוזרת לראות קודם שיעברו כ"ד חודש, וקובעת וסת לחומרא.

סעיף לד'

גמרא – "רבי אליעזר אומר: ארבע נשים דיין שעתן: בתולה, מעוברת, מניקה וזקנה. אמר רבי יהושע: אני לא שמעתי אלא בתולה, אבל הלכה כרבי אליעזר... איזוהי מעוברת? משודע עוברת. מניקה: עד שתגמול את בנה. גמלתו או מת, רבי מאיר מטמאה מעת לעת וחכמים אומרים דיה שעתה... רבי יוסי אומר: מעוברת ומניקה שעברו עליהן שלוש עונות, דיין שעתן". (נידה ז:)

גמרא – "בעא מיניה ההוא סבא מרבי יוחנן: הגיע עת וסתה בימי עיבורה ולא בדקה מהו? קא מיבעיא לי אליבא דמ"ד וסתות דאורייתא, מאי? כיון דוסתות דאורייתא בעיא בדיקה או דילמא כיון דמיה מסולקים לא בעיא בדיקה? א"ל תניתוה: רבי מאיר אומר: אם היתה במחבא והגיע שעת וסתה ולא בדקה טהורה שחרדה מסלקת את הדמים. טעמא דאיכא חרדה, הא ליכא חרדה והגיע וסתה ולא בדקה טמאה. אלמא וסתות דאורייתא, וכיון דאיכא חרדה דמיה מסולקים, הכא נמי (בימי עיבורה) דמיה מסולקים ולא בעיא בדיקה". (נידה ט.)

גמרא – "במה אמרו דיה שעתה...: אמר רב אכולהו. ושמואל אמר: לא שנו אלא בתולה וזקנה אבל מעוברת ומניקה דיין כל ימי עיבורן, דיין כל ימי מניקותן. וכן אמר ר' שמעון בן לקיש אכולהו, ורבי יוחנן אמר: לא שנו אלא בתולה וזקנה, אבל מעוברת ומניקה דיין כל ימי עיבורן, דיין כל ימי מניקותן. כתנאי: מעוברת ומניקה שהיו שופעות דם ובאות דיין כל ימי עיבורן דיין כל ימי מניקותן דברי ר"מ, ורבי יוסי ורבי יהודה ורבי שמעון אומרים: לא אמרו דיין שעתן אלא בראיה ראשונה, אבל בשניה מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה". (נידה י-יא.)

השב"א, רבנו הצרפתיים, טור – מעוברת משהוכר עוברת ומניקה לא רק שלא קובעת וסת אלא אפילו היה לה וסת קבוע והגיעו הזמנים הללו של העיבור וההנקה אינה חוששת לו ואינן צריכות בדיקה אפילו לכתחילה ומותרות לבעליהן. **הרשב"א כתב ראיות** לדעתם מהגמרות לעיל:

1. בדף ט. רבי יוחנן לומד מסוגית המחבוא שמסולקת דמים אינה צריכה בדיקה אפילו יש לה וסת קבוע.
  2. בדף י: שמואל ורבי יוחנן פסקו שמעוברת ומניקה דיין כל ימי עיבורן וכל ימי מניקותן. ואם הוסיף וסת קבוע לא יחזיר וסת קבוע, וממילא אם חזרה לראות שוב באותן ג' עונות צריכה לחשוש שוב לאותו וסת קבוע, אבל שמואל ורבי יוחנן אמרו שדיין כל ימי עיבורן וימי מניקותן.
- הנ"ל** – חוששת לוסת הקבוע הראשון שהיה לה גם בזמנים אלו, אא"כ עברו ג' עונות ולא ראתה בהם שעקרה את אותו הוסת.

מחנה – פסק כרשב"א שמעוברת משהוכר עוברת ומניקה כל כ"ד חודש לא חוששת לוסת הראשון שהיה לה ואפילו היה קבוע, ולא צריכה בדיקה ומותרת לבעלה, ורבי מאיר, שאפילו שופעת ורואה דם באותן עונות שרגילות היו לראות בהם, זה נידון כמקרה ולא חוששת לוסת הזה. [בזה חמורה דין מעוברת ומניקה מדין זקנה, כי זקנה שחזרה לראות בוסתה חוזרת לוסתה הקבוע]

הדין בשעברו ימי ההנקה והעיבור לענין וסתן הראשון

השב"א – דיין שעתן כל ימי עיבורן ומניקותן. משמע שאם עברו ימים הללו חזרה לוסתה הראשון. ועוד, הרי היא נקראת מסולקת דמים משום שראשה כבד ואבריה מתפרקים, משמע שאם הסתלק הגורם הזה חזר האורח למקומו. ומה שזקנה וקטנה שלא הגיע זמנה לראות שעקרה ג' עונות עקרה את הוסת, זה מפני שגופה מסולקת דמים לגמרי ולכן כשחוזרת ורואה צריכה להתחזק בוסת ג' פעמים, משא"כ במעוברת ומניקות שראויות הן לראות ואורח בזמנה היה בא אלא שערכו ראשה הכבד ואבריה שמתפרקים, אבל כעת שאין מה שמעכב יחזור לבוא בזמנו.

ולמד מכאן הבית יוסף, שחוזרות לוסתן הראשון ואינו נעקר בפחות משלש פעמים.

מתי מתחילה לחשוש לוסת הראשון אחר ימי ההנקה והעיבור

השב"א – אם היתה למודה לראות לימים, כגון יום קבוע בחודש **חוששת ליום החודש בפעם הראשונה שהיא פוגעת בו** (אע"פ שלא ראתה קודם כלל) וה"ה אם היה לה וסת הגוף (שלא בא בזמן קבוע אלא כל פעם שמזדמן) או וסת הגוף לזמן ידוע (הוא וסת המורכב שחוששת רק כשתרגיש בזמן ידוע). ואם היה לה וסת ההפלגות, לאחר שתראה בפעם הראשונה חוששת שמא תראה בפעם השניה ביום ההפלגה.

השב"א בשם גדולי המוריס (רמב"ן), ראב"ד, טור – חוששת לוסתה הראשון **רק לאחר שתראה פעם אחת בוסתה**, כי וסתות דרבנן. למשל: אם היתה רגילה לראות בראשי חודשים, וחזרה כעת וראתה בר"ח, אז תחשוש לר"ח הבא. וכן אם היה לה וסת ההפלגות וראתה פעמים בהפלגה שהיתה לה קודם, אז תחשוש להפלגה נוספת מכאן ואילך.

ואז הוסת חזר עד שיעקר ממנה ג' פעמים. ודינה כמו שהיה לה וסת לט"ו ופתאום שינתה וראתה בכ"ז שזה וזה אסור עד שיעקר ממנה ג"פ.

הרשב"א פסק כדעה הראשונה שהביא, כי מכיון שהסתלק הגורם לסילוק הדמים חזרה ממש לוסתה הראשון אע"פ שעוד לא ראתה כלל.

מחנה – פסק כרשב"א ע"פ מה שלמד מהברייתא, שכאשר עברו ימי העיבור וההנקה חוזרת לחוש לוסת הראשון. אם היה לה וסת ימים, למשל לר"ח, חוששת לר"ח הראשון. וה"ה אם היה לה וסת הגוף או לזמן ידוע. אבל אם היה וסת ההפלגה צריכה לראות פעם אחת, אז חוששת לפעם הבאה בשיעור ההפלגה שהיה לה קודם.

ש"ך – כשחוששת לוסת הראשון למשל לר"ח, חוששת לר"ח השני אף אם לא ראתה בראשון, כי הוסת הקבוע חזר כמו שהיה קודם ואינו נעקר אלא אם לא תראה שלוש פעמים.

ש"ך – תמה מדוע המחבר לא הזכיר את דעת הרמב"ן והראב"ד שהקלו שחוזרת לוסתה הראשון לאחר שתראה פעם אחת, והרי הם דעת רבים. ועוד, שוסתות דרבנן והולכים להקל.

נודע ביהודה – חוזרת לחשוש רק לוסת קבוע, אבל לא לוסת שאינו קבוע.